

VOORWOORD	2
1 INLEIDING EN SYNTHESE	3
2 DEMOGRAFISCHE CONTEXT	9
2.1 Totale bevolking	9
2.2 Bevolkingsstructuur naar leeftijd en geslacht	10
2.3 Huishoudens	12
2.4 Multiculturaliteit	15
3 SOCIO-ECONOMISCHE KENMERKEN	17
3.1 Socio-economische status van de bevolking	17
3.2 Arbeidsmarkt	19
3.3 Inkomen en inkomensbron	21
4 GEZONDHEID	30
4.1 Algemene gezondheidstoestand	30
4.2 Gezondheid van de jonge kinderen	34
5 OPLEIDING	39
5.1 Schoolgaande bevolking in kleuteronderwijs	39
5.2 Schoolgaande bevolking in leerplichtonderwijs	40
5.3 Onderwijsritme in leerplichtonderwijs	41
6 HUISVESTING EN LEEFOMGEVING	42
7 WOORDENLIJST	43
COLOFON	48

Fiche n°9

Gemeente Elsene

Editie 2/2010

COMMISSION
COMMUNAUTAIRE FRANÇAISE
– COHÉSION SOCIALE

OBSERVATORIUM VOOR
GEZONDHEID EN WELZIJN
VAN BRUSSEL-HOOFDSTAD
– GEMEENSCHAPPELIJKE
GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

UNIVERSITÉ LIBRE DE
BRUXELLES – IGEAT

VOORWOORD

Dit document is fiche nr.9-Elsene van de “*Gemeentelijke fiches voor de analyse van lokale statistieken in het Brussels Gewest*”.

Het is de bedoeling van deze fiches aan beleidsmakers en lokale actoren een eenvoudig instrument aan te bieden om inzicht te krijgen in bepaalde kenmerken van de bevolking waarmee zij werken en hen te helpen bij het uitstippelen van hun strategieën.

In het kader van haar decreet inzake sociale cohesie heeft de Franse Gemeenschapscommissie (**COCOF**) een instrument besteld dat de problemen en behoeften van de Brusselse gemeenten op het vlak van sociale cohesie statistisch benadert. Deze statistieken werden samengelegd met de ervaringen van de actoren op het terrein. In het instrument worden vergelijkingen gemaakt tussen de gemeenten (per statistische buurten) en tussen de gemeenten en het Gewest.

De documenten van dit instrument werden samengesteld door het Institut de Gestion de l'Environnement et de l'Aménagement du Territoire van de Université Libre de Bruxelles (**ULB-IGEAT**) in samenwerking met het **Observatorium voor Gezondheid en Welzijn**. Deze inventarisatie werd voorgelegd tijdens de verschillende lokale overlegmomenten en vergeleken met de ervaringen van de actoren op het terrein om zo behoeften en problemen aan het licht te brengen die niet in de statistische inventarisatie vermeld zijn. Deze analyse ondersteunde de lokale coördinatie op gemeentelijk niveau, met het oog op de voorbereiding van het nieuwe vijfjarenplan 2011-2015.

Gezien de fiches ook interessant zijn voor het grote publiek, heeft het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn de 19 gemeentelijke fiches vertaald.

Eigenlijk gaat het om een actualisering en verdere uitwerking van de gemeentelijke fiches van het Observatorium met de welzijns- en gezondheidsstatistieken per gemeente.

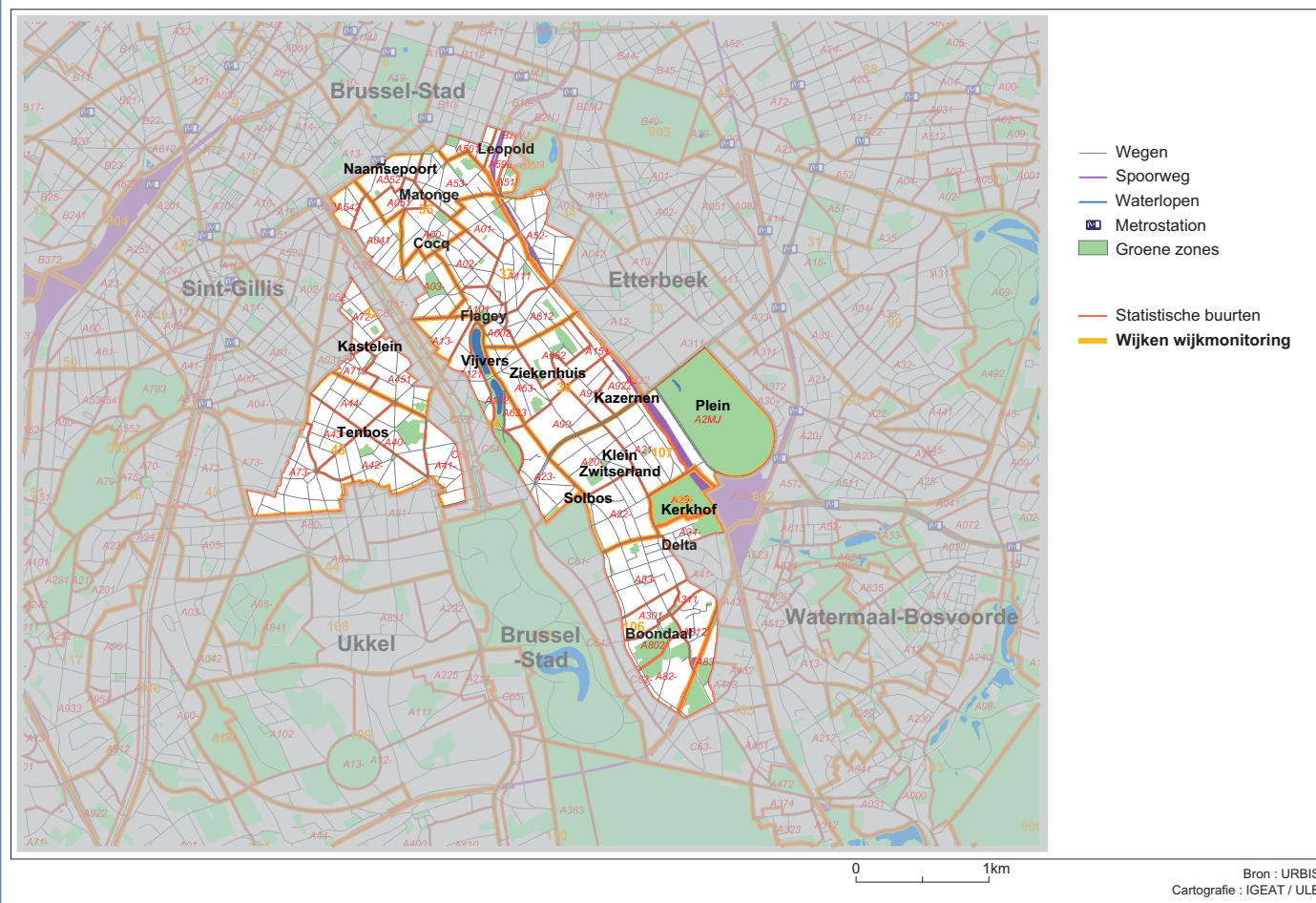
Verder zijn ook huisvestings- en onderwijsindicatoren (met cijfers van de Vlaamse en van de Franse Gemeenschap) opgenomen. In het kader van de opdracht van de COCOF werd bovendien ook een fiche voor het Gewest opgesteld, een handleiding die de lokale actoren helpt bij de interpretatie van de gegevens over hun gemeente en een derde en laatste document «bronnen en referenties» dat gebruikers begeleidt bij hun persoonlijk opzoekwerk in de basiscijfergegevens. Deze documenten werden echter niet vertaald.

Deze fiches vormen een aanvulling op de rapporten van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn (“Welzijns- en gezondheidsatlas van Brussel-Hoofdstad”, “Jaarlijkse welzijnsbarometer”, “Gezondheidsindicatoren van het Brussels Gewest”,...) die gratis geraadpleegd en gedownload kunnen worden op de website van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn (www.observatbru.be) en op de instrumenten ontwikkeld door het **BISA (Wijkmonitoring, Statistische indicatoren, Conjunctuurbarometer)**. De bespreking bij de hier voorgestelde gegevens is dan ook tot het strikte minimum beperkt. Wij nodigen u uit om deze documenten te lezen indien u meer uitleg wenst.

De cijfers voor Elsene worden vergeleken met de gemiddelde waarde voor het Brussels Gewest, ofwel met de hoogste en laagste waarden voor de verschillende gemeenten. Met “Gewest” of “Brussels Gewest” bedoelen we het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (19 gemeenten).

I. INLEIDING EN SYNTHESE

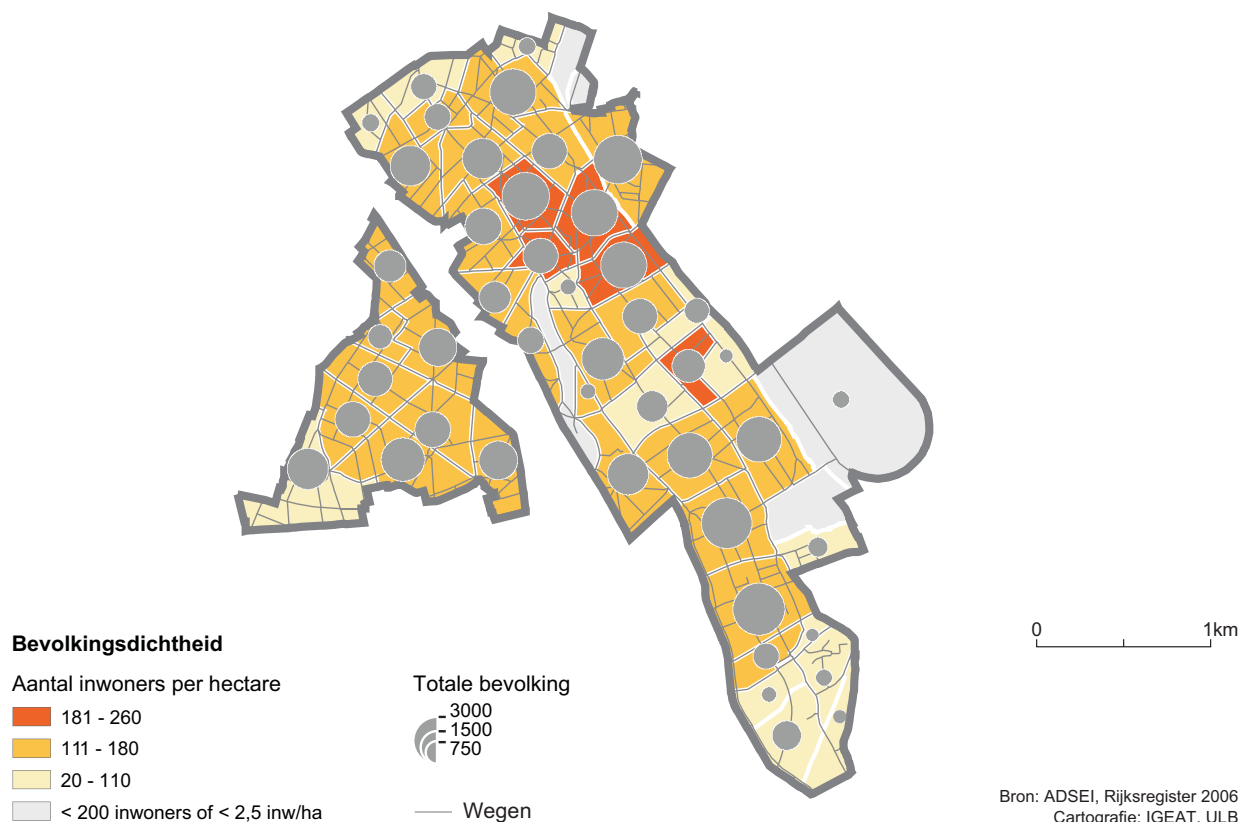
Kaart 1: Referentiekaart van Elsene.

Deze referentiekaart geeft weer hoe de gemeente wordt opgedeeld wanneer infragemeentelijke statistieken worden voorgesteld. De statistische buurten zijn op de kaart afgebakend in het rood. Hun identificatienummer bestaat uit een prefix (21009 voor Elsene) en een achtervoegsel, ook in het rood aangeduid op de kaart (A00-, A01-,...). De codes, benamingen, bevolkingsgroepen en -dichtheid van elke buurt zijn opgenomen in een lijst en op een kaart die geraadpleegd kan worden op de website van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

De wijken van de **Wijkmonitoring** zijn afgebakend in het oranje, hun nummers zijn eveneens in het oranje weergegeven op de kaart. Het betreft aggregaten van statistische buurten, maar de grenzen van deze wijken vallen niet altijd samen met de gemeentegrenzen. Zij kunnen namelijk verschillende gemeenten overlappen, zoals hier het geval is met wijk "16" in de buurt van het Ter Kamerenbos. De wijken alsook de statistische buurten waaruit ze bestaan zijn eveneens opgenomen in een lijst beschikbaar op de website van het Observatorium.

Kaart 2: Bevolkingspreiding van Elsene op 01/01/2006.

De gemeente Elsene wordt in tweeën gedeeld door de Louizalaan. Het grootste deel in het oosten strekt zich uit van de Naamsepoort (Matonge), aan de grens van de Vijfhoek, tot aan Boondaal, in het uiterste zuiden van de gemeente. Dit deel wordt begrensd door de kleine ring, de Europese wijk, Etterbeek, Oudergem (aan de andere kant van de VUB-ULB-campus), Watermaal-Bosvoorde en de Louizalaan. Het kleine, driehoekige deel in het westen van de gemeente ligt tussen de Louizalaan, de as gevormd door de Charleroisesteenweg en de Brugmannlaan (Sint-Gillis

en Vorst), en de Vanderkinderestraat (Ukkel). De gemeente is sterk verstedelijkt vanaf 1830 en kent een bevolkingsaangroei die vergelijkbaar is met Schaarbeek, Molenbeek en Anderlecht, en die slechts na de Eerste Wereldoorlog lichtjes is afgenomen. De **bevolking** bereikt haar historische maximum aan het begin van de jaren 1960 (meer dan 90 000 inwoners). Daarna verliest de gemeente meer dan 10 000 inwoners als gevolg van de periurbanisatie, van de daling van de grootte van de huishoudens en van de vergrijzing van de bevolking van de gemeenten in

de eerste kroon, maar ook, in het hooggelegen deel van de gemeente, als gevolg van de verbouwing van veel woningen tot kantoren. Net zoals in de andere gemeenten van de eerste oostelijke kroon⁽¹⁾ stijgt de bevolking echter opnieuw vanaf het midden van de jaren 1990. Op 1 januari 2008 telt Elsene 79 768 inwoners. Hoewel de woningen zuidoostwaarts steeds recenter worden is de bevolkingsdichtheid groot in de meeste wijken met uitzondering van de meer perifere ruimten, voorbij Boondaal. Zowel de oude bebouwing van de Naamsepoort als de burgerhuizen (het volledige centrale gedeelte van de gemeente) en de opbrengstgebouwen⁽²⁾ van de jaren 1950 en 1960 van het Flageyplein en van de Universiteitswijk dragen bij tot deze grote bevolkingsdichtheid. Behalve de Pleincampus zijn dunbevolkte ruimten zeldzaam. Ze zijn beperkt tot enkele groene ruimten in de wijk van de vijvers en aan het kerkhof.

In tegenstelling tot het Gewest is in Elsene het aandeel personen op actieve leeftijd (van 20 tot 64 jaar), dat reeds hoog lag, nog toegenomen, terwijl het aandeel jongeren en het aandeel 65-plussers lichtjes dalen. Deze trend is reeds lang waarneembaar en het aandeel 65-plussers is dus relatief klein. Een groot deel van de huishoudens bestaat bijgevolg uit (jonge) alleenstaande volwassenen. Meer dan drie vierde van de gezinnen zijn kinderloos. De alleenstaanden zijn sterk aanwezig in het noorden van de gemeente (Matonge, centrum), tussen de twee campussen en rond het Kasteleinsplein. Er zijn verhoudingsgewijs meer gezinnen met kinderen, die, gezien de bevolking van de gemeente, niet gering in aantal zijn, in de arbeiderswijken tussen het Flageyplein en de Waversesteenweg, in de nieuwe woonwijk op de vroegere terreinen van het militair hospitaal en ten zuiden van de universiteitswijk.

Een groot deel van de bevolking heeft de Belgische **nationaliteit**, maar de niet-Belgen maken bijna 42 % van de bevolking uit. Bijna 72 % van de buitenlanders is afkomstig uit de EU, ook uit de onlangs toegetreden landen. Dit kan worden verklaard door de aanwezigheid van de Europese instellingen en verwante organisaties, die internationale kaderleden en ambtenaren aantrekken. Toch zijn bepaalde origines (Italië, Portugal, Spanje, Polen,...) tweeledig qua profiel en omvatten ze zowel arbeiders die in de jaren 1960-1970 zijn geïmmigreerd of laaggeschoolde arbeiders die recenter uit de Oostbloklanden zijn gekomen, als hoge ambtenaren en kaderleden die zich in Brussel hebben gevestigd als gevolg van de verschillende uitbreidingsgolven

van de Unie. Het kleine aandeel onderdanen uit Maghreblanden, hoewel deels het gevolg van naturalisatie, wijst er vooral op dat ze geleidelijk verdwijnen uit het oosten van Elsene. Hetzelfde geldt voor Matonge: hoewel het een belangrijke handelspool blijft voor de Sub-Saharaanse bevolking, moet worden vastgesteld dat de inwoners uit deze landen, met name Congo, vandaag voornamelijk in andere Brusselse gemeenten wonen. Hun aandeel in Elsene overstijgt nauwelijks het gewestelijke gemiddelde.

Gelegen in de eerste en tweede kroon in het zuidoostelijke kwadrant, wordt de gemeente Elsene gekenmerkt door een bevolking met een verscheiden **sociaaleconomisch profiel**, gaande van volksklasse en middenklasse tot zeer welgestelde gezinnen. Dit vertaalt zich in een gemiddeld belastbaar inkomen dat hoger ligt dan het gewestelijke gemiddelde, hoewel dit lager is in de noordelijke wijken van de gemeente, veeleer arbeiderswijken, waar tevens veel alleenstaanden wonen. De aanwezigheid van een groot aantal alleenstaanden leidt tot lagere belastbare inkomens die, in combinatie met de hoge inkomens uit het zuiden van de gemeente (behalve de sociale woningen) leiden tot een bipolaire verdeling die moeilijk in een gemiddelde kan worden weergegeven. De **activiteitsgraad**⁽³⁾ ligt iets lager dan het gemiddelde van het Gewest voor alle leeftijden, zowel voor mannen als voor vrouwen. Bedienden uit de privé- of de openbare sector vormen de grootste groep werknemers in Elsene, maar ook arbeiders, zelfstandigen en bedrijfsleiders zijn goed vertegenwoordigd. De gemeentelijke **werkloosheid** ligt lager dan het gewestelijke gemiddelde, hoewel ze iets groter is in de wijken in het noorden van de gemeente. De vrouwelijke werkloosheid en de jongerenwerkloosheid liggen duidelijk lager dan de gewestelijke cijfers. In het noorden van de gemeente treft de werkloosheid vooral mannen tussen 25 en 49 jaar, in het zuiden en oosten veeleer vrouwen en ouderen, een typisch profiel voor welgestelde wijken waar meer vrouwen (vrijwillig) hun baan opgeven. Het aandeel van de bevolking dat moet rondkomen met een leefloon of met een vervangingsinkomen is lager in Elsene dan in het Gewest. Het gaat vaak om ouderen.

De **gezondheidsperceptie** is beter dan het gewestelijke gemiddelde. Zelfs na correctie voor de leeftijdsstructuur, die redelijk jong is in Elsene, ligt het **sterftecijfer**⁽⁴⁾ lager dan in

(1,2,3,4) Zie woordenlijst.

het Gewest. Het **geboortecijfer**⁽⁵⁾ ligt onder het gewestelijke gemiddelde, ondanks het aandeel jongvolwassenen in de bevolking van Elsene, vaak alleenstaanden of studenten. We stellen ook vast dat hooggeschoolde vrouwen doorgaans later bevallen. Toch stijgt het absolute aantal geboorten, waarvan er steeds meer plaatsvinden bij onderdanen uit de Europese Unie.

Wat het secundair **onderwijs** betreft, ligt het aandeel jongeren dat algemeen secundair onderwijs volgt duidelijk boven het gewestelijke gemiddelde. Jongeren die in Elsene wonen, volgen verhoudingsgewijs minder technische richtingen dan het gewestelijke gemiddelde, hoewel het scholenaanbod in deze richtingen groot is. Vooral de jongeren in de middelste en hoogste graad van het secundair onderwijs hebben een schoolachterstand. De toestand in Elsene is beter dan in het Gewest waar de toestand allesbehalve schitterend is. Jongeren uit de gemeente volgen, na het leerplichtonderwijs, eerder hogere studies, hoewel deze trend sterker is in het zuiden van de gemeente, waar de ouders ook vaker een universitaire diploma hebben. Het opleidingsniveau in de noordelijke wijken van Elsene kan voor problemen zorgen bij de inschakeling op de arbeidsmarkt. Over het algemeen beantwoordt het opleidingsniveau van de Elsense bevolking echter redelijk goed aan de behoeften van de Brusselse arbeidsmarkt.

Als gemeente tussen de eerste en de tweede kroon heeft Elsene een tamelijk heterogeen **gebouwenbestand**, dat tot het oudste van het Gewest behoort: meer dan 80 % van de woningen dateert van voor 1961. In het noordelijke deel van de gemeente zijn ze duidelijk minder comfortabel. Zo ontbreken er soms voorzieningen (badkamer, centrale verwarming) en is de vloeroppervlakte kleiner. Het comfort is veel beter in het zuiden en in het oosten. De staat van de binnenkant zorgt vaak voor problemen als gevolg van de ouderdom van bepaalde installaties, maar eens voorbij het Flageyplein in het zuiden worden het buitenaspect en de vormgeving zeer gewaardeerd. Rust en netheid worden over vrijwel het hele grondgebied nogal streng beoordeeld, met uitzondering van het zuidelijke punt. Door de onmiddellijke nabijheid van het Terkamerenbos is er een betere perceptie van groene ruimten, terwijl de meeste wijken in het noorden van de gemeente op dit vlak een redelijk slechte score krijgen. Het aandeel gezinnen met toegang tot een privétuin ligt zeer laag.

Uit dit statistische overzicht van de gemeente Elsene kunnen we een aantal **aandachtspunten** distilleren:

- Elsene heeft een bevolking met een bijzondere leeftijdsstructuur, een rechtstreeks gevolg van de positie van de gemeente in de migratiestromen: het is de nationale en internationale toegangspoort voor jongvolwassenen in het Brusselse stedelijke systeem. Deze jongvolwassenen, die nog studeren of een diploma hebben en op de arbeidsmarkt worden ingeschakeld, vinden er een woningbestand dat zich op het vlak van grootte en huuraanbod sinds lang aan hun behoeften heeft aangepast, evenals een sociocultureel aanbod dat beantwoordt aan hun verwachtingen omtrent het stadsleven. Ze hebben het toppunt nog niet bereikt van hun financiële en dus belastingsmogelijkheden, omdat ze nog studeren (mits ze er gedomicilieerd zijn) of nog maar aan het begin van hun loopbaan staan. Hun cultureel kapitaal (opleiding, netwerken) vertaalt zich dus nog niet onmiddellijk in financieel kapitaal, wat echter deels wordt gecompenseerd op gemeentelijk vlak door de talrijke prestigieuze wijken met een meer welgestelde bevolking. Wat niet wegneemt dat, met de universitaire campussen, de studentenkamers, de talrijke administratieve, commerciële en culturele activiteitenpolen, de wisselende bevolking niet noodzakelijk gemakkelijk te beheren is.
- In het noorden van de gemeente is de spectaculaire toename van jongvolwassenen, maar ook van internationale werknemers door de aanwezigheid van de EU, deels gebeurd ten koste van de plaatselijke bevolking, die doorgaans minder welgesteld, ouder of geïmmigreerd is. Of het nu door de stijging van de huurprijzen of het aantal renovaties komt, de – weliswaar beperkte – stijging van de inkomens en de duidelijke toename van de kwalificaties van de inwoners wijzen op het verdwijnen van de volksklasse.
- De grootte van de woningen, deels ontstaan uit opdelingen, en vooral hun ouderdom leiden tot grote problemen inzake comfort en kwaliteit. Renoveren is niet altijd gemakkelijk door de aanwezigheid van jongvolwassenen met lage

(5) Zie woordenlijst.

verwachtingen (studentenkamers)) die vaak verhuizen, wat leidt tot een grote vraag.

- Het aantal jonge kinderen in Elsene stijgt. Dit kan er misschien op wijzen dat het aantal jonge koppels in de gemeente zich stabiliseert. Dit kan echter leiden tot problemen op het vlak van beschikbare woningen voor deze gezinnen, zowel financieel als wat de grootte en de kwaliteit betreft, want momenteel blijft de groei beperkt tot zeer jonge kinderen.

Informatie over het welzijns- en gezondheidsaanbod: www.sociaalbrussel.be

Sociaal Brussel online (www.sociaalbrussel.be) werd ontwikkeld door de vzw Centrum voor Maatschappelijke Documentatie en Coördinatie en biedt gratis, eenvoudig en snel toegang tot de Nederlandstalige, Franstalige en tweetalige welzijns- en gezondheidsorganisaties die actief zijn in de gemeente of in de 19 gemeenten van het Brussels Gewest.

Dit instrument – dat dagelijks wordt geüpdatet – helpt om het welzijnsnetwerk in zijn gemeente in real time te vatten en te lokaliseren op de kaart van het Brussels Gewest.

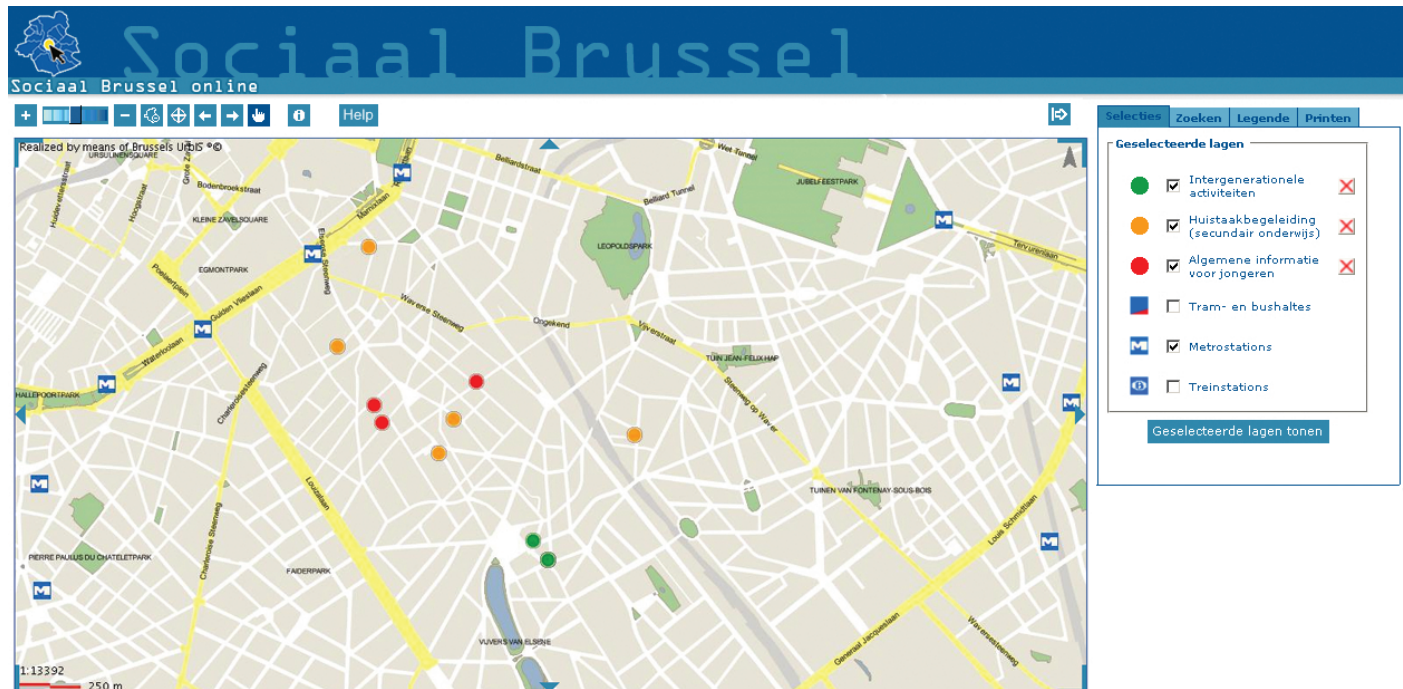
Er zijn 4 zoekmethodes gaande van de meest eenvoudige tot de meest complexe:

- op naam van de organisatie of dienst
- via een zoekterm (type Google)
- via een sector
- via een specifiek criterium of een combinatie van criteria.

Sinds juni 2008 wordt de informatie sector per sector online geplaatst (meer dan 4 300 adressen in juni 2011).

In enkele muisklikken beschikt u over concrete, geactualiseerde, op een kaart gevisualiseerde informatie.

Het **kruisen van de informatie over het aanbod met de gegevens** uit de volgende hoofdstukken – demografische gegevens, socio-economische kenmerken, gegevens over de algemene gezondheidstoestand, over opleiding en huisvesting – kan bijdragen tot het objectiveren van de tekorten op het vlak van voorzieningen, het stimuleren van de creatie van aangepaste dienstverlening, de ondersteuning van de netwerking, het aanwakken van de bewustwording en de coördinatie, het aanmoedigen van burgerparticipatie in de wijken.

2. DEMOGRAFISCHE CONTEXT

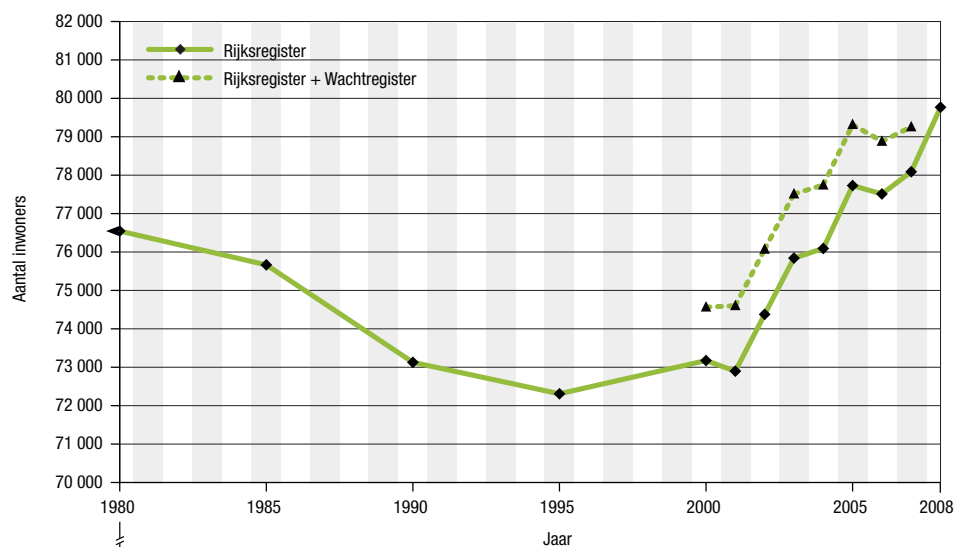

Van een aantal demografische indicatoren zijn, per wijk, kaarten en tabellen beschikbaar op de site van de Wijkmonitoring. Raadpleeg de onderwerpen "Type huishoudens", "Nationaliteiten", "Woonmobiliteit", "Leeftijdsstructuur" onder het thema "Demografie".

<http://www.wijkmonitoring.irisnet.be/>

2.1 Totale bevolking

Figuur 1: Evolutie van de totale bevolking van Elsene (1980-2008).

Bron: FOD Economie - ADSEI, Rijksregister en Wachregister

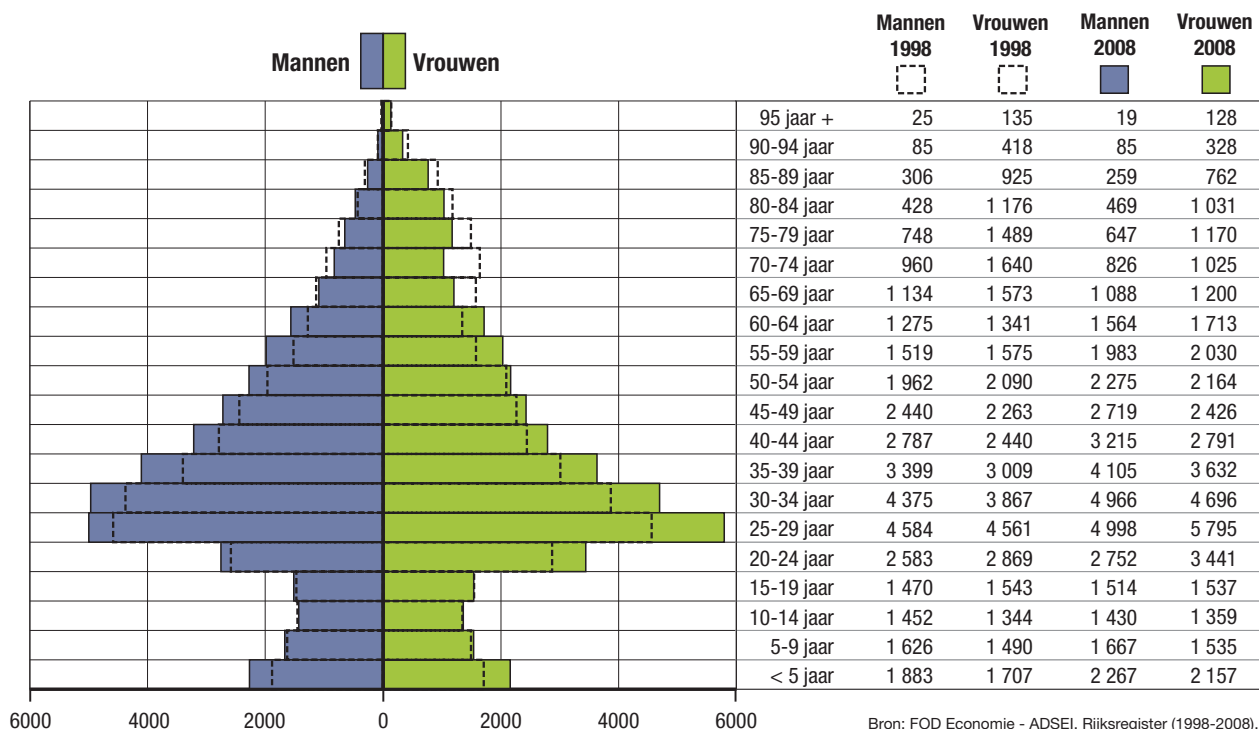
Het Rijksregister van de natuurlijke personen vermeldt de personen die zijn ingeschreven in de bevolkingsregisters van de gemeenten. Deze personen kunnen al dan niet de Belgische nationaliteit hebben (al naargelang bepaalde verblijfsvoorwaarden). Ook vreemdelingen die tewerkgesteld worden door de Europese instellingen en hun gezinsleden zijn er in opgenomen (behalve die met diplomatieke status).

Het Wachregister, in het leven geroepen bij wet van 24 mei 1994, bevat de vreemdelingen die zich als vluchteling opgeven of die vragen als vluchteling te worden erkend.

Het aantal inwoners in Elsene is geleidelijk gedaald tot in 2000. Sindsdien is er een duidelijke stijging van de bevolking die in 2005 (77 729 inwoners) het aantal van 1980 (76 545 inwoners) heeft overschreden.

2.2 Bevolkingsstructuur naar leeftijd en geslacht

Figuur 2: Evolutie van de totale bevolking van Elsene op 01/01/1998 en 01/01/2008.

Op 1 januari 2008 telt Elsene officieel 79 768 inwoners (38 848 mannen en 40 920 vrouwen). Bovendien telt het Wachtregister 1 169 personen (in 2007). 7,6 % van de bevolking van het Brussels Gewest woont in Elsene. Sedert 10 jaar wordt een stijging van de bevolking vastgesteld in alle leeftijdscategorieën, behalve in de leeftijdsgroep van de 65-plussers en bij de 5- tot 19-jarigen.

2.2 Bevolkingsstructuur naar leeftijd en geslacht

Tabel 1: Evolutie van de kenmerken van de bevolking van Elsene en het Brussels Gewest tussen 1998 en 2008.

	Elsene			Brussels Gewest		
	1998	2003	2008	1998	2003	2008
% < 3 jaar	3,1 %	3,1 %	3,6 %	3,9 %	4,2 %	4,5 %
% < 18 jaar	15,4 %	15,3 %	15,2 %	20,9 %	21,4 %	21,9 %
% < 20 jaar	17,3 %	17,1 %	16,9 %	23,2 %	23,6 %	24,2 %
% 18-64 jaar	69,4 %	71,9 %	73,5 %	61,9 %	62,8 %	63,6 %
% 20-64 jaar	67,5 %	70,1 %	71,8 %	59,6 %	60,6 %	61,3 %
% 65 jaar en meer	15,2 %	12,8 %	11,3 %	17,2 %	15,9 %	14,5 %
% 80 jaar en meer	4,8 %	4,3 %	3,9 %	4,5 %	4,6 %	4,7 %
Verouderingsindex (≥ 65 jaar / 0-19 jaar)	88,2	75,1	67,1	74,0	67,2	60,0
Afhankelijkheidsindex (0-19 + ≥ 65 jaar) / (20-64 jaar)	48,1	42,6	39,3	67,8	65,1	63,0
Index van intensiteit van de veroudering (> 80 jaar / ≥ 65 jaar)	31,7	33,2	34,1	26,3	28,8	32,4

Bron: FOD Economie - ADSEI, Rijksregister.

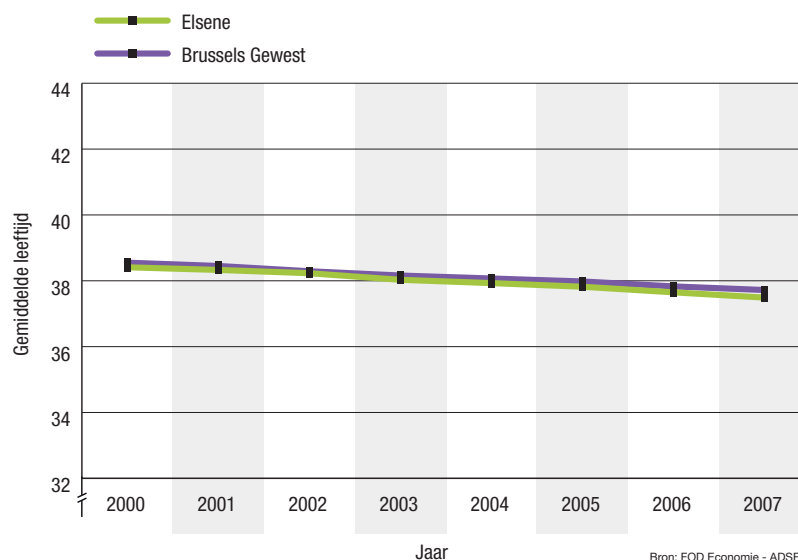
De verouderingsindex wordt berekend als de verhouding tussen de pensioengerechtigde personen (65 jaar en +) en de jongeren onder de 20 jaar. De afhankelijkheidsindex wordt berekend als de verhouding tussen hetzij personen die de schoolleeftijd hebben (jonger dan 20 jaar), hetzij pensioengerechtigde personen en personen tussen 20 en 64 jaar.

De intensiteit van de veroudering is het aandeel van de zeer oude personen (ouder dan 80 jaar) binnen de groep ouder dan 65 jaar.

De bevolking van Elsene is globaal gezien ouder dan die van het Brussels Gewest. De verouderingsindex is er hoog, vooral als gevolg van de relatief lage aanwezigheid van kinderen. We stellen evoluties vast die afwijken van de gewestelijke tendensen, met een daling van het aandeel jongeren en 65-plussers in Elsene.

In de afgelopen jaren is de bevolking van het Brussels Gewest verjongd. De gemiddelde leeftijd van de gemeente Elsene volgt de gewestelijke tendens op de voet.

Figuur 3: Evolutie van de gemiddelde leeftijd in Elsene en het Brussels Gewest van 2000 tot 2007.

Bron: FOD Economie - ADSEI.

2.3 Huishoudens

2.3.1 SAMENSTELLING VAN DE HUISHOUDENS

Tabel 2: Samenstelling van de huishoudens in Elsene en het Brussels Gewest op 01/01/2007 (alternatieve tabel ⁽⁶⁾).

	Elsene		Brussels Gewest	
	Aantal huishoudens	Aandeel huishoudens	Aantal huishoudens	Aandeel huishoudens
Alleenstaande mannen	15 093	32,1	118 947	23,7
Alleenstaande vrouwen	15 322	32,6	128 742	25,6
Paar zonder kinderen	5 958	12,7	82 178	16,4
Paar met kinderen	6 061	12,9	106 178	21,1
Alleenstaande moeder met kinderen	3 048	6,5	47 068	9,4
Alleenstaande vader met kinderen	541	1,2	7 660	1,5
Andere	948	2,0	11 492	2,3
Totaal aantal private huishoudens	46 971	100,0	502 265	100,0

Bron: Studiedienst van de Vlaamse Regering, 2007.

64,7 % van de huishoudens zijn huishoudens van één persoon. Opgelet, het gaat om het aandeel huishoudens en niet het aandeel personen dat alleen woont. Een huishouden kan uit een of meerdere personen bestaan. Alleenstaanden worden bijgevolg ook beschouwd als een eenpersoonshuishouden. Zo vertegenwoordigen de 15 093 alleenstaande mannen in Elsene 32,1 % van de huishoudens, maar slechts 19,3 % van de totale bevolking.

Minstens 77,4 % van de huishoudens heeft geen kinderen (minstens 65,7 % in het Brussels Gewest). 37,4 % van de huishoudens met kinderen zijn eenoudergezinnen, vooral alleenstaande moeders met kinderen, maar er zijn ook 541 alleenstaande vaders met kinderen in Elsene.

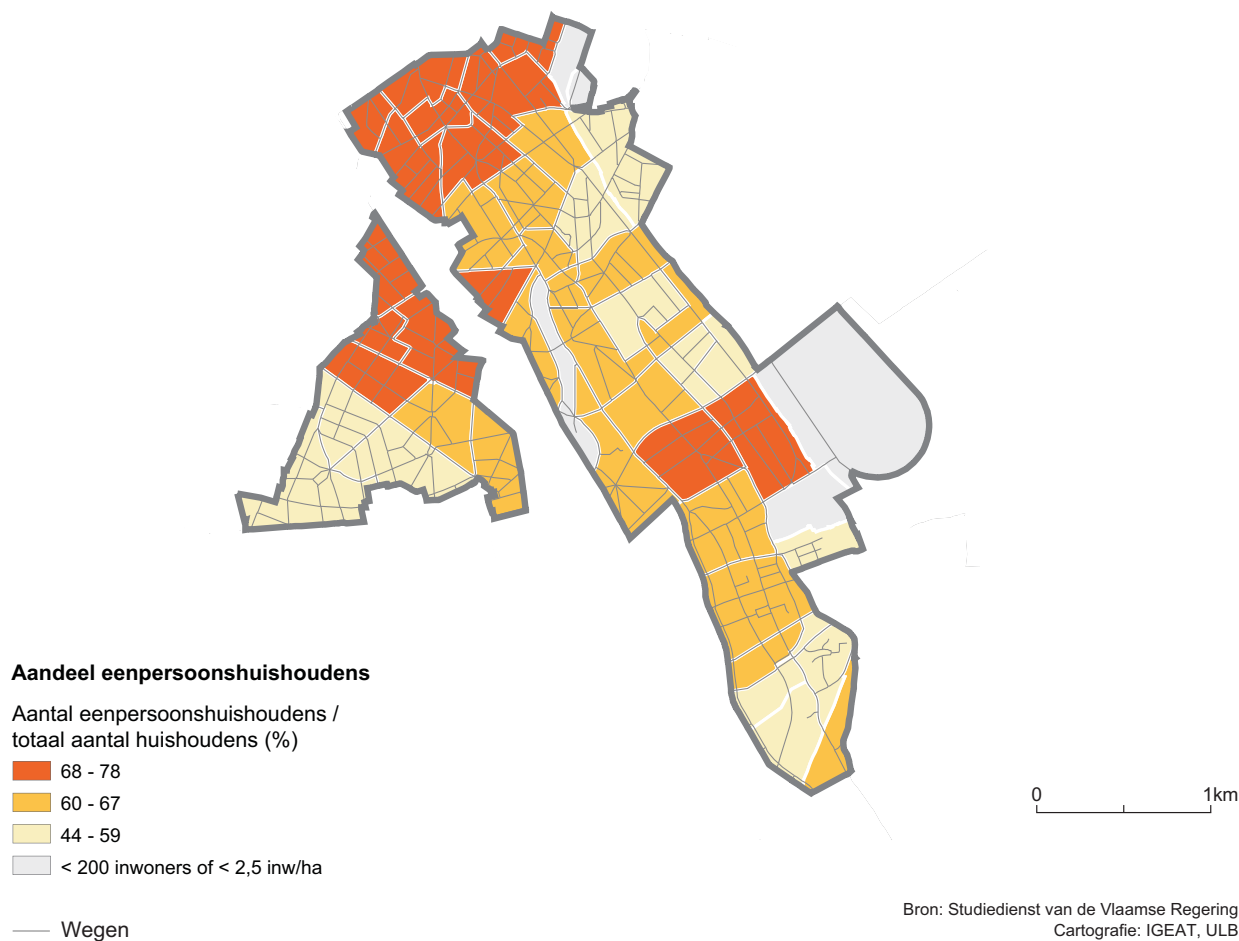
De samenstelling van de huishoudens is verschillend naargelang van de statistische buurt. Onderstaande kaarten geven hierover meer informatie.

(6) In tegenstelling tot de tabellen van de Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie, worden in deze tabellen niet enkel gehuwden als paar beschouwd, maar ook de ongehuwd samenwonenden.

2.3 Huishoudens

2.3.2 EENPERSOONSHUISHOUDENS

Kaart 3: Aandeel eenpersoonshuishoudens per statistische buurt in Elsene op 01/01/2007.

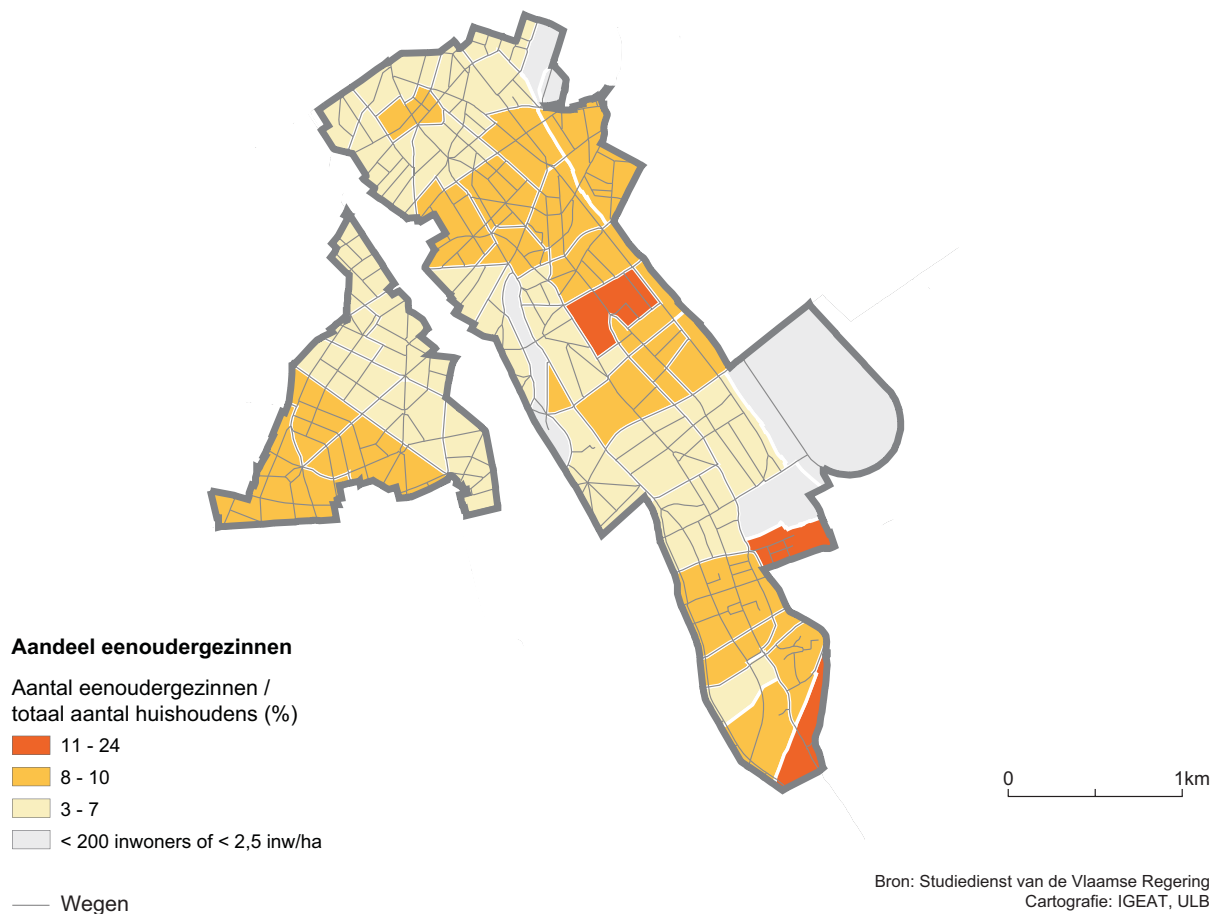
Het aandeel eenpersoonshuishoudens is veel groter in Elsene (64,7 %) dan in het Gewest (49,3 %). Slechts in twee statistische buurten vinden we meer dan 75 % eenpersoonshuishoudens: "A501-Luxemburgplein" (78,5 %) en "A542-Anglicaanse Kerk" (75,7 %). Slechts in één buurt van de gemeente bedraagt het

aandeel eenpersoonshuishoudens minder dan de helft van het aantal gezinnen: "A34-Gemeentelijk stadion" (43,6 %).

2.3 Huishoudens

2.3.3 EENOUDERGEZINNEN

Kaart 4: Aandeel eenoudergezinnen per statistische buurt in Elsene op 01/01/2007.

Het aandeel eenoudergezinnen is lager in Elsene (7,7 %) dan in het Gewest (10,9 %). Het bedraagt daarentegen 37,4 % van alle gezinnen met kinderen, wat het grootste aandeel is bij de Brusselse gemeenten. Het aandeel eenoudergezinnen is het grootst in de buurt “A34-Gemeentelijk stadion” (24,5 %), een wijk met sociale woningen. Het aandeel eenoudergezinnen

is er vaak hoger omdat dit een belangrijk criterium is om er te kunnen wonen. Het laagste aandeel wordt vastgesteld in de buurt “A501-Luxemburgplein” (2,8 %).

2.4 Multiculturaliteit

Tabel 3: Voornaamste nationaliteiten in Elsene en het Brussels Gewest op 01/01/2008.

Elsene			Brussels Gewest		
Nationaliteit	Aantal	%	Nationaliteit	Aantal	%
Totaal (+ vluchtelingen)	79 768	100,0	Totaal (+ vluchtelingen)	1 048 491	100,0
België	46 424	58,2	België	753 448	71,9
Frankrijk	8 073	10,1	Frankrijk	46 006	4,4
Italië	2 789	3,5	Marokko	39 095	3,7
Portugal	1 984	2,5	Italië	26 695	2,5
Spanje	1 729	2,2	Spanje	19 210	1,8
Verenigd Koninkrijk	1 677	2,1	Portugal	16 127	1,5
Duitsland	1 550	1,9	Polen	15 645	1,5
Marokko	1 418	1,8	Turkije	10 516	1,0
Polen	1 278	1,6	Duitsland	8 886	0,8
Nederland	836	1,0	Roemenië	8 718	0,8

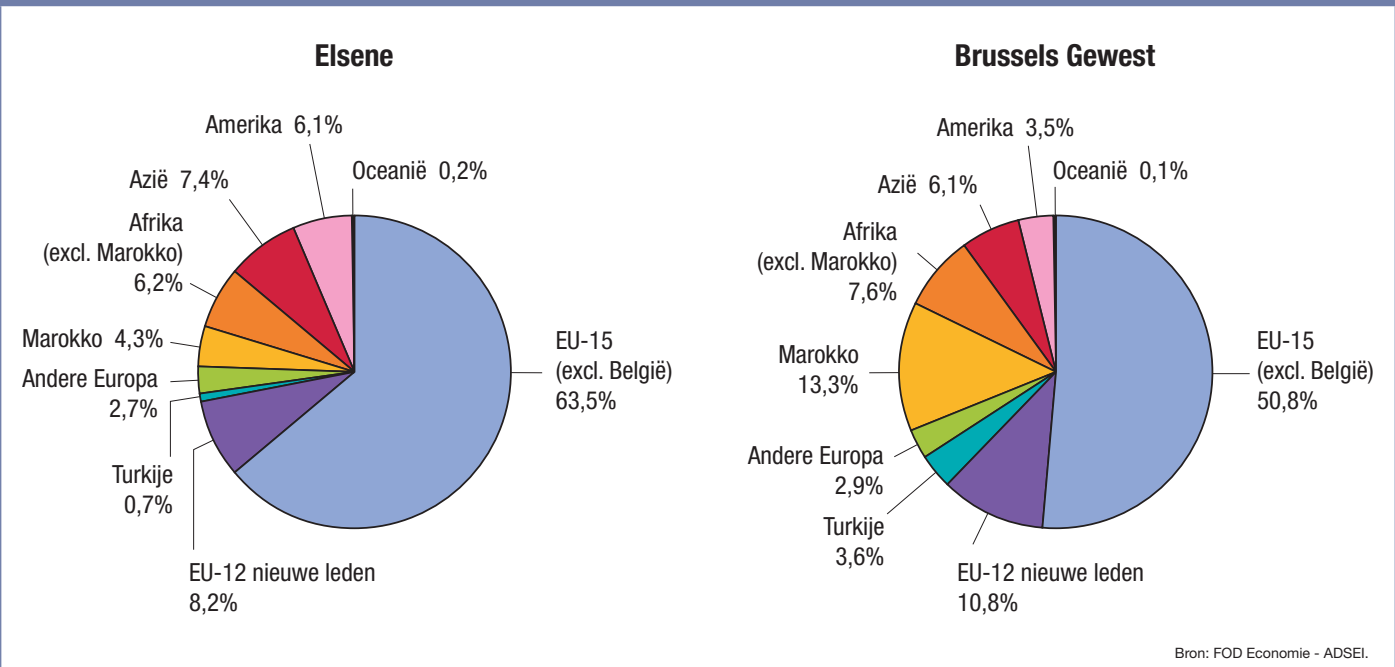
Bron: FOD Economie – ADSEI, Rijksregister, 2008.

In 2008 had 41,8 % van de bevolking van de gemeente Elsene niet de Belgische nationaliteit⁽⁷⁾. Dit is zeer veel in vergelijking met het gemiddelde van het Brussels Gewest (28,1 %).

(7) Het betreft wel degelijk de nationaliteit en niet de origine. Een groot deel van de allochtone gemeenschap is door naturalisatie Belg geworden. De statistieken per nationaliteit geven niettemin een duidelijk beeld van de recentste migraties.

2.4 Multiculturaliteit

Figuur 4: Verdeling van de niet-Belgische bevolking in Elsene en het Brussels Gewest op 01/01/2008.

In Elsene (63,5 %), meer dan in het Gewest (50,8 %), is de meerderheid van de niet-Belgische bevolking afkomstig uit de 15 landen van de Europese Unie (lidstaten vóór 2004⁽⁸⁾). Onder de niet-Belgen is de Franse gemeenschap (24,2 % van de niet-Belgen, 10,1 % van de totale bevolking) de grootste, gevolgd door de Italianen (8,4 % van de niet-Belgen), de Portugezen (6,0 % van de niet-Belgen), de Spanjaarden (5,2 % van de niet-Belgen) en de Engelsen (5,0 % van de niet-Belgen).

Er zijn verhoudingsgewijs meer Britten (2,1 % van de totale bevolking) en Duitsers (1,9 % van de totale bevolking) in vergelijking met het Gewest (telkens 0,8 % van de totale bevolking van het Gewest).

(8) EU-15: Duitsland, België, Frankrijk, Italië, Luxemburg, Nederland, Denemarken, het Verenigd Koninkrijk, Ierland, Griekenland, Spanje, Portugal, Oostenrijk, Finland, Zweden.

EU-12 nieuwe leden: Cyprus, Hongarije, Malta, Polen, Letland, Estland, Litouwen, Tsjechië, Slowakije, Slovenië, Roemenië, Bulgarije.

3. SOCIO-ECONOMISCHE KENMERKEN

Van een aantal sociaaleconomische indicatoren zijn, per wijk, kaarten en tabellen beschikbaar op de site van de Wijkmonitoring. Raadpleeg de onderwerpen: "Inschakeling op de arbeidsmarkt" en "Inkomens" onder het thema "Economie".

<http://www.wijkmonitoring.irisnet.be/>

3.1 Socio-economische status van de bevolking

3.1.1 ALGEMEEN SOCIAAL-ECONOMISCH STATUUT

Tabel 4: Algemeen sociaal-economisch statuut van de bevolking van Elsene op 31/12/2007, naar geslacht en leeftijdscategorie.

Mannen		Aantal	0-17 jaar	18-24 jaar	25-49 jaar	50-64 jaar	65-79 jaar	80 jaar +
Actieve bevolking	Werkend (loontrekkende of zelfstandige)	14 913	0,3	26,2	52,3	49,4	13,2	5,9
	Werkzoekend	3 034	0,0	6,3	9,9	13,5	0,2	0,0
Niet-actieve bevolking	Pensioentrekkend	2 969	-	-	0,0	5,7	74,1	86,6
	Andere niet-actieven	18 554	99,7	67,5	37,9	31,4	12,6	7,5
Totale bevolking KBSZ		39 470	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Vrouwen		Aantal	0-17 jaar	18-24 jaar	25-49 jaar	50-64 jaar	65-79 jaar	80 jaar +
Actieve bevolking	Werkend (loontrekkende of zelfstandige)	12 727	0,2	21,9	47,6	39,6	4,7	1,0
	Werkzoekend	2 481	0,0	5,1	8,2	11,5	0,0	0,0
Niet-actieve bevolking	Pensioentrekkend	5 089	-	-	0,1	9,4	74,1	87,7
	Andere niet-actieven	20 863	99,8	73,0	44,1	39,6	21,2	11,2
Totale bevolking KBSZ		41 160	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Totaal (mannen en vrouwen)		Aantal	0-17 jaar	18-24 jaar	25-49 jaar	50-64 jaar	65-79 jaar	80 jaar +
Actieve bevolking	Werkend (loontrekkende of zelfstandige)	27 640	0,2	23,8	50,0	44,5	8,4	2,4
	Werkzoekend	5 515	0,0	5,7	9,0	12,5	0,1	0,0
Niet-actieve bevolking	Pensioentrekkend	8 058	-	-	0,1	7,6	74,1	87,4
	Andere niet-actieven	39 417	99,8	70,5	40,9	35,5	17,5	10,2
Totale bevolking KBSZ		80 630	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Bron: KBSZ⁽⁹⁾, gegevens op 31/12/2007.

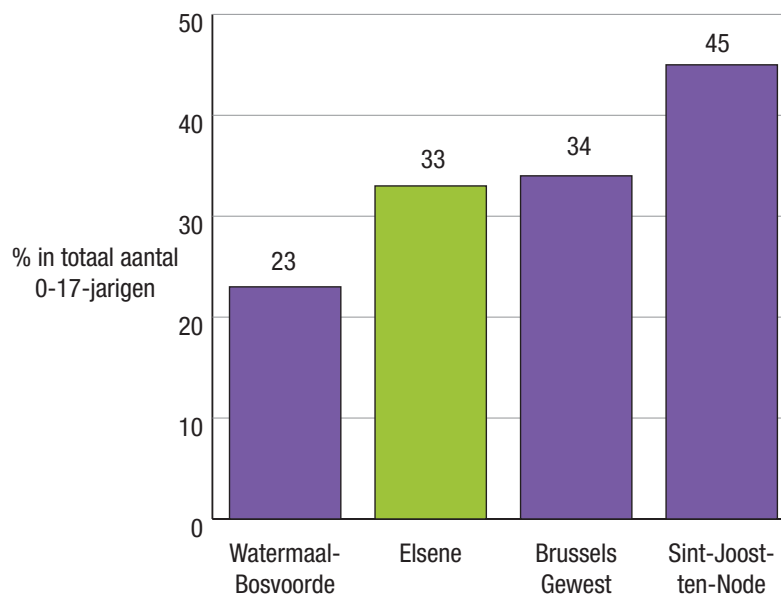
In Elsene ligt de tewerkstellingsgraad lager dan het gewestelijke gemiddelde voor alle leeftijdscategorieën (met uitzondering van de 65-plussers): 50,0 % van de 25-49-jarigen heeft een baan (werknemer of zelfstandige), wat minder is dan het gewestelijke gemiddelde (57,0 %). In de groep 18 tot 24 jaar (23,8 % tegenover 27,3 %), en in mindere mate in de groep 50 tot 64 jaar (44,5 % tegenover 44,6 %) en in de groep van jongeren onder de 18 jaar (0,2 % tegenover 0,4 %) liggen de aantallen eveneens lager.

- (9) Meer informatie over de gegevens van de Kruispuntbank Sociale Zekerheid (KBSZ) en de categorie "andere" vindt u op de website van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn onder de rubriek Armoede/gegevensbronnen. Deze categorie bevat onder anderen studenten, huisvrouwen en -mannen,...

3.1 Socio-economische status van de bevolking

3.1.2 MINDERJARIGEN IN EEN HUISHOUDEN ZONDER BETAALD WERK

Figuur 5: Aandeel minderjarigen in een huishouden zonder betaald werk in Elsene en het Brussels Gewest op 31/12/2005.

Bron: KBSZ op 31/12/2005.

33 % van de jongeren onder de 18 jaar leeft in een huishouden zonder inkomen. Dit percentage ligt in de buurt van het gewestelijke gemiddelde. Het verdoezelt echter de grote verschillen op het grondgebied⁽¹⁰⁾.

(10) Voor meer informatie zie pagina 80 van de "Welzijns- en Gezondheidsatlas van Brussel-Hoofdstad" van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

3.2 Arbeidsmarkt

3.2.1 ACTIEVE BEVOLKING

Tabel 5: Activiteitsgraad⁽¹¹⁾ van de bevolking van Elsene en het Brussels Gewest op 31/12/2007, naar geslacht en leeftijdscategorie.

	Elsene			Brussels Gewest		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
Activiteitsgraad	57,2	49,4	53,3	64,4	53,6	59,0
Activiteitsgraad van 15-24-jarigen	26,2	22,7	24,3	28,3	25,2	26,7
Activiteitsgraad van 25-49-jarigen	62,1	55,8	59,0	74,1	63,5	68,9
Activiteitsgraad van 50-64-jarigen	62,9	51,1	57,0	67,4	51,9	59,3
Activiteitsgraad 65-plussers	11,5	3,2	6,3	7,2	2,1	4,1

Bron: KBSZ (gegevens op 31/12/07).

De activiteitsgraad in Elsene (53,3 %) ligt ruim onder die van het Brussels Gewest (59,0 %), zowel bij mannen (57,2 % tegenover 64,4 %) als bij vrouwen (49,4 % tegenover 53,6 %). Dit wordt vastgesteld in alle leeftijdsgroepen, met uitzondering van de 65-plussers. De activiteitsgraad van de 15-24-jarigen ligt lager dan het gemiddelde in het Gewest.

(11) De activiteitsgraad is het aandeel van de bevolking tussen 15 en 64 jaar dat actief is op de arbeidsmarkt (werkend en werkzoekend) ten opzichte van de totale bevolking tussen 15 en 64 jaar.

3.2 Arbeidsmarkt

3.2.2 WERKZOEKENDEN

Tabel 6: Werkloosheidsgraad en kenmerken van werkzoekenden in Elsene en het Brussels Gewest op 01/01/2008, naar geslacht.

	Elsene			Brussels Gewest		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
Werkloosheidsgraad	17,3	16,9	17,1	17,8	20,5	19,0
Werkloosheidsgraad van min 25-jarigen	28,1	26,8	27,4	29,8	33,7	31,7
Werkloosheidsduur						
< 1 jaar	38,2	41,1	39,5	38,1	36,6	37,4
1 tot 2 jaar	16,6	16,3	16,5	16,4	15,9	16,2
2 tot 5 jaar	27,9	24,5	26,4	26,2	26,3	26,3
5 jaar en +	17,3	18,0	17,6	19,2	21,2	20,2
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Aandeel werkzoekenden naar leeftijd						
< 25 jaar	11,6	13,5	12,5	14,8	16,5	15,6
25-49 jaar	73,4	72,6	73,1	69,0	68,7	68,8
50 jaar en +	15,0	13,9	14,5	16,2	14,9	15,6
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Aandeel werklozen naar nationaliteit						
Belgen	70,1	71,9	70,9	67,3	72,6	69,9
EU (excl. Belgen)	14,9	16,9	15,8	10,5	11,5	11,0
Niet EU	15,0	11,2	13,3	22,2	16,0	19,1
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Bron: NBB, FOD Economie – ADSEI, ACTIRIS, Steunpunt-WSE, Berekeningen Observatorium voor de Werkgelegenheid, Actiris.

De werkloosheidsgraad in Elsene (17,1 %) ligt lager dan in het Gewest (19,0 %), ook voor de leeftijdsgroep onder 25 jaar (27,4 % tegenover 31,7 %).

In tegenstelling tot het Gewest ligt de mannelijke werkloosheid in de gemeente hoger dan de vrouwelijke. Op 1 januari 2008 was 39,5 % van de werklozen minder dan één jaar werkloos (tegenover 37,4 % voor het Gewest) en was 17,6 % al meer dan 5 jaar werkloos (tegenover 20,2 %). In vergelijking met het Gewest is de werkloosheid in Elsene van kortere duur.

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.1 GEMIDDELD EN MEDIAAN INKOMEN

Tabel 7: Gemiddeld en mediaan inkomen in euro per jaar, per inwoner en per aangifte, Elsene, Brussels Gewest en België, inkomens 2006.			
	Gemiddeld inkomen per inwoner (2006)	Gemiddeld inkomen per aangifte (2006)	Mediaan inkomen per aangifte (2006)
Elsene	€ 12 359	€ 23 611	€ 15 805
Brussels Gewest	€ 11 988	€ 22 516	€ 15 932
België	€ 14 173	€ 24 949	€ 18 833

Bron: FOD Economie – ADSEI, Fiscale statistieken 2007 (inkomens 2006).

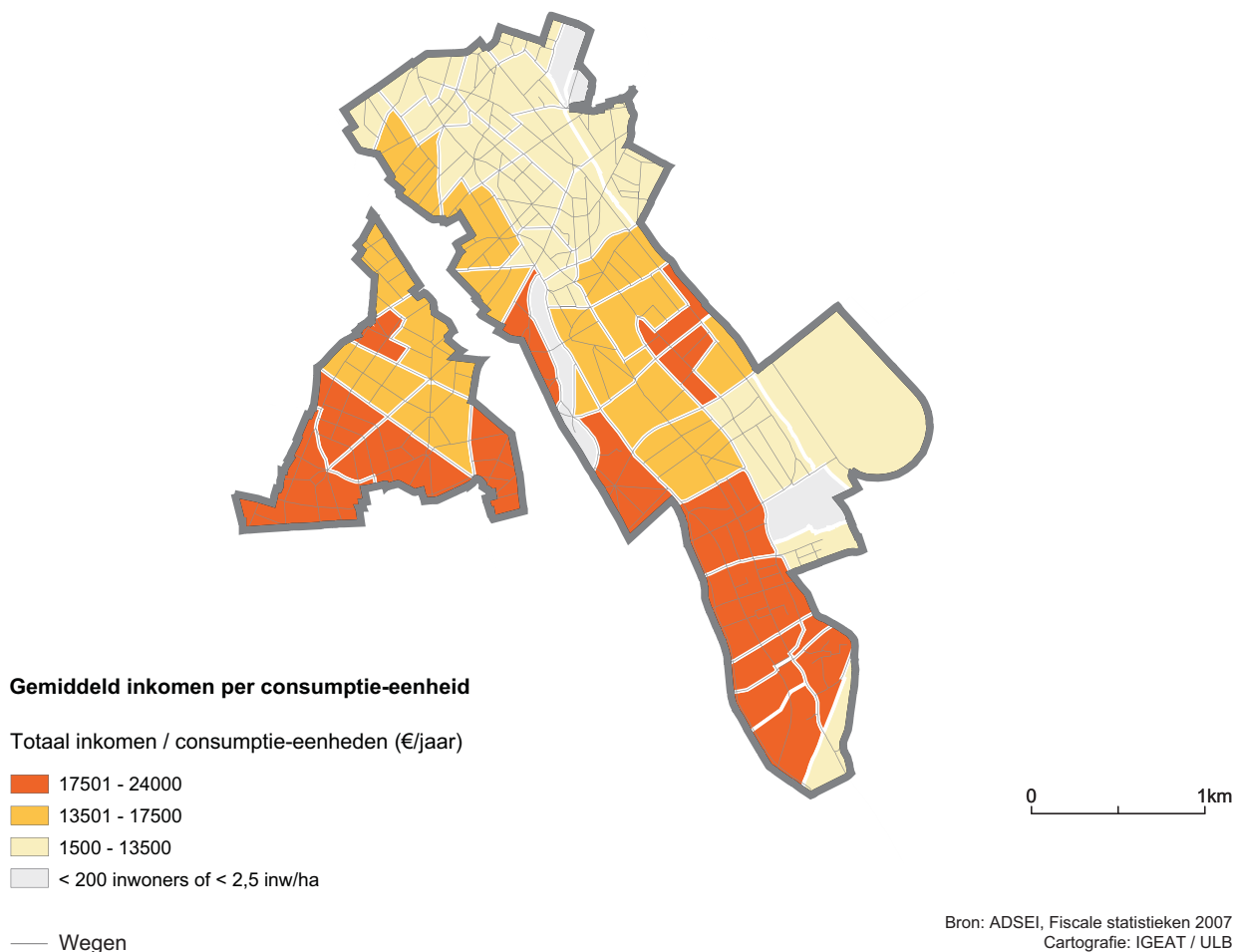
Het gemiddelde inkomen per inwoner is het totale inkomen gedeeld door de totale bevolking. Het gemiddelde inkomen per aangifte is het totale inkomen gedeeld door het aantal fiscale aangiften. Het mediane inkomen is het inkomen dat de bevolking precies in twee verdeelt: de helft van de bevolking heeft een inkomen hoger dan het mediane inkomen, de andere helft een lager.

Het gemiddelde inkomen in Elsene ligt hoger dan dat van het Brussels Gewest⁽¹²⁾ (terwijl het mediane inkomen per aangifte lichtjes lager ligt). Het gemiddelde en het mediane inkomen liggen dan weer lager dan die van het land.

(12) Voor meer informatie zie de Welzijnsbarometer van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

3.3 Inkomen en inkomensbron

Kaart 5: Gemiddeld inkomen per consumptie-eenheid per statistische buurt in Elsene, inkomens 2006.

Het gemiddelde inkomen per consumptie-eenheid werd berekend door het aangegeven totaal inkomen te vergelijken met het aantal consumptie-eenheden in de wijk. De consumptie-eenheden herevalueren de bevolking rekening houdend met de huishoudensstructuur, aangezien deze een invloed heeft op de structuur van de uitgaven. De consumptie-eenheden worden als volgt gedefinieerd: de eerste volwassene van een huishouden

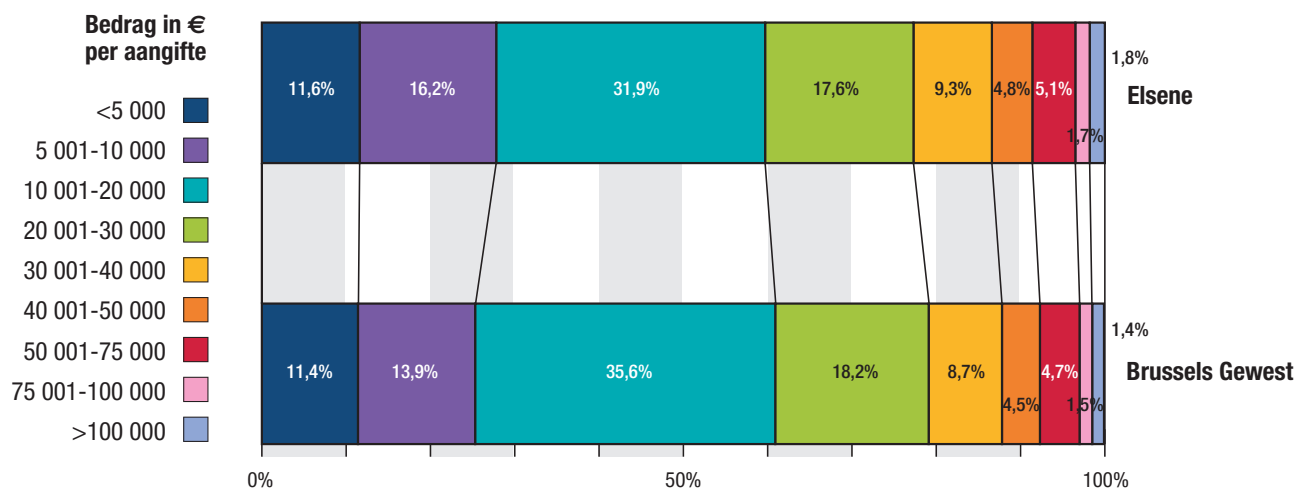
geldt als 1 consumptie-eenheid, de andere volwassenen als 0,5 en de kinderen jonger dan 13 jaar als 0,3.

In Elsene is de maximumwaarde € 23 595/jaar, meer bepaald in de buurt “A311-Wijnstokstraat”. Het minimum is € 10 563/jaar voor de buurt “A53-Londenplein” (waarbij geen rekening werd gehouden met de buurt “Universitaire Pleincampus” € 1 596/jaar).

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.2 INKOMENSKLASSEN

Figuur 6: Samenstelling van het gezamenlijk belastbaar inkomen naar inkomensklasse, per aangifte, Elsene en het Brussels Gewest, 2005.

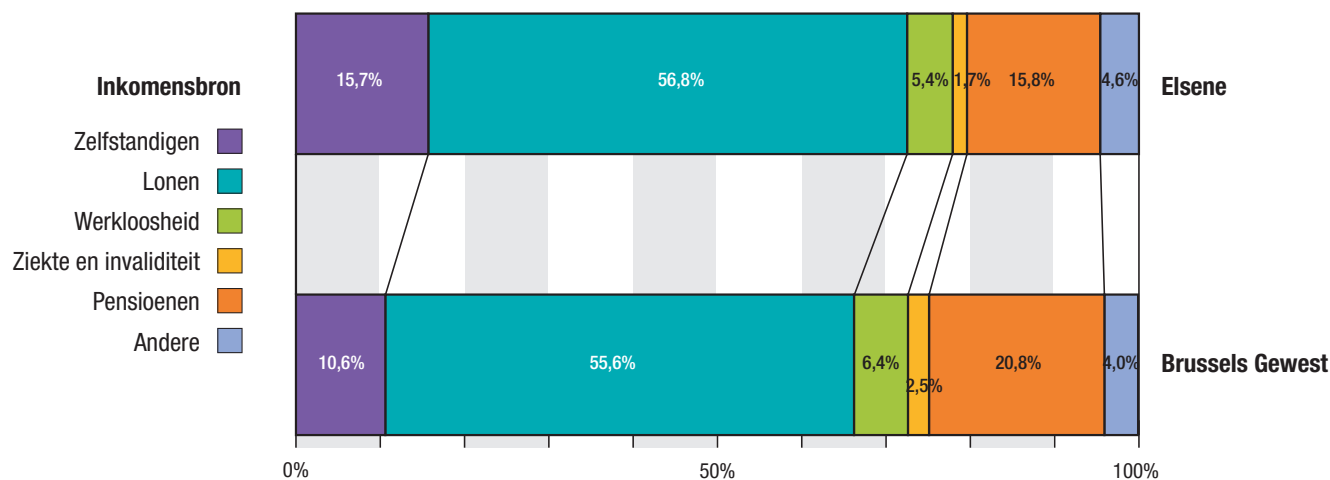
Bron: FOD Economie - ADSEI, Fiscale statistieken 2006 (inkomens 2005).

Het aandeel lage inkomens (< € 10 000 per aangifte) en het aandeel hoge inkomens (> € 75 000 per aangifte) zijn groter in Elsene dan in het Brussels Gewest (respectievelijk 27,8 % en 3,5 % tegenover 25,3 % en 2,9 %). Bijgevolg is het aandeel intermediaire inkomens (van € 10 000 tot € 75 000) er kleiner.

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.3 INKOMENSBRON

Figuur 7: Samenstelling van het gezamenlijk belastbaar inkomen, Elsene en het Brussels Gewest, 2005.

Bron: FOD Economie - ADSEI, Fiscale statistieken 2006 (inkomens 2005).

Elsene is een Brusselse gemeente met veel inwoners op actieve leeftijd. De pensioeninkomens (15,8 %) nemen er bijgevolg een kleiner deel voor hun rekening dan in het Gewest (20,8 %). Er zijn meer zelfstandigen (15,7 % tegenover 10,6 % voor het Gewest).

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.4 PERSONEN DIE LEVEN VAN EEN MINIMUM- OF VERVANGINGSINKOMEN

Tabel 8: Aantal en aandeel personen die leven van een minimum- of vervangingsinkomen in 2008 in Elsene en het Brussels Gewest, naar leeftijdscategorie.

	Elsene		Brussels Gewest	
	Aantal	%	Aantal	%
Jongeren (18-25 jaar)	7 544	100,0	93 462	100,0
OCMW: leefloon + equivalent leefloon	432	5,7	7 177	7,7
Werkloosheidsuitkering	451	6,0	8 264	8,8
Uitkering voor mensen met een handicap	22	0,3	516	0,6
Totaal aantal jongeren met een uitkering	905	12,0	15 957	17,1
Actieve bevolking (18-64 jaar)	58 616	100,0	667 026	100,0
OCMW: leefloon + equivalent leefloon	1 896	3,2	20 385	3,1
Werkloosheidsuitkering	6 143	10,5	91 409	13,7
Uitkering voor mensen met een handicap	729	1,2	11 198	1,7
Totaal aantal mensen op actieve leeftijd met een uitkering	8 768	15,0	122 992	18,4
Ouderen (≥ 65 jaar)	9 037	100,0	152 045	100,0
OCMW: leefloon + equivalent leefloon	66	0,7	1 349	0,9
Inkomensgarantie voor ouderen (IGO)	791	8,8	17 256	11,3
Uitkering voor mensen met een handicap	455	5,0	8 155	5,4
Totaal aantal ouderen met een uitkering	1 312	14,5	26 760	17,6

Bron: POD Maatschappelijke Integratie – januari 2008, RVA, FOD Sociale Zekerheid, Rijksdienst voor Pensioenen 2008.

15,0 % van de actieve bevolking en 12,0 % van de jongeren in Elsene leven van een vervangingsinkomen. Het aandeel van de bevolking dat moet rondkomen met een inkomen van het OCMW of met een vervangingsinkomen is lager in Elsene dan in het Gewest. 14,5 % van de ouderen heeft recht op een inkomensgarantie, een invaliditeitsuitkering, een leefloon of een equivalent leefloon.

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.5 GERECHTIGDEN OP EEN INKOMEN VAN HET OCMW

Tabel 9: Aantal gerechtigden op het leefloon en equivalent leefloon op 31/12/2007 in Elsene en het Brussels Gewest, naar leeftijdscategorie.

	Elsene				Brussels Gewest			
Leeftijd	Leefloon	Equivalent leefloon	Leefloon + equivalent	Bevolking	Leefloon	Equivalent leefloon	Leefloon + equivalent	Bevolking
<18	3	9	12	12 115	42	31	73	229 420
18-24	353	76	429	7 544	5 791	1 355	7 146	93 462
25-49	827	261	1 088	39 343	11 211	3 908	15 119	411 019
50-64	307	39	346	11 729	4 553	666	5 219	162 545
≥65	44	15	59	9 037	1 103	232	1 335	152 045
Totaal	1 534	400	1 934	79 768	22 700	6 192	28 892	1 048 491

Bron: POD Maatschappelijke Integratie – december 2007, ADSEI: Rijksregister (bevolking op 01/01/2008).

Tabel 10: Aandeel gerechtigden op het leefloon en equivalent leefloon op 31/12/2007 in Elsene en het Brussels Gewest, naar leeftijdscategorie.

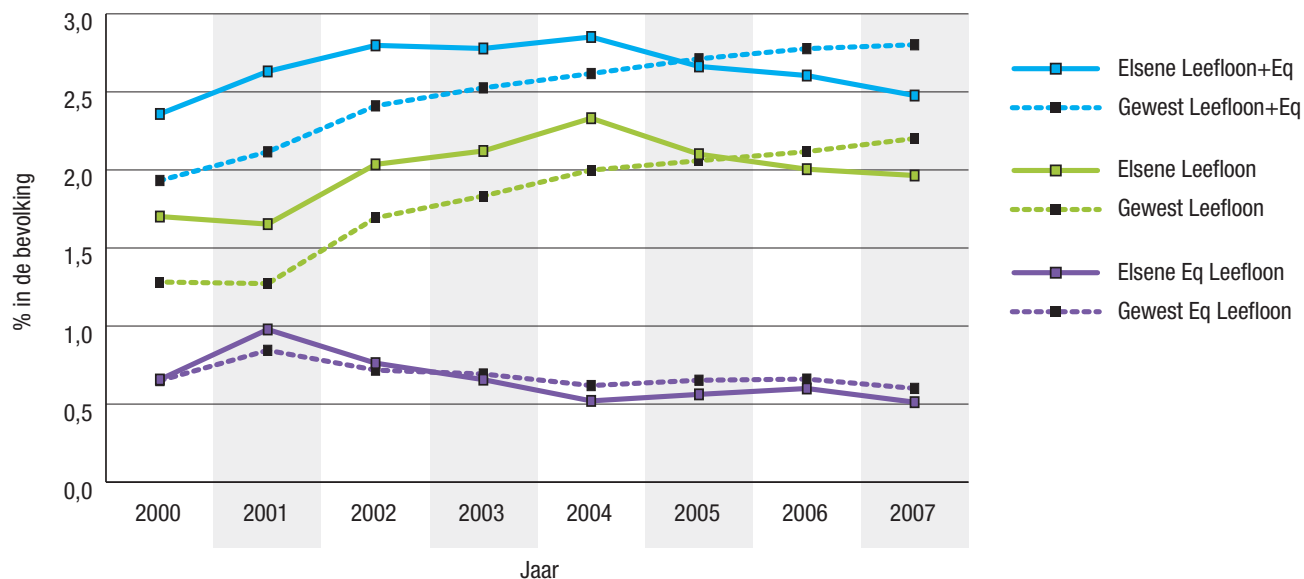
	Elsene				Brussels Gewest			
Leeftijd	Leefloon	Equivalent leefloon	Leefloon + equivalent	Bevolking	Leefloon	Equivalent leefloon	Leefloon + equivalent	Bevolking
<18	0,0	0,1	0,1	100 %	0,0	0,0	0,0	100 %
18-24	4,7	1,0	5,7	100 %	6,2	1,4	7,6	100 %
25-49	2,1	0,7	2,8	100 %	2,7	1,0	3,7	100 %
50-64	2,6	0,3	2,9	100 %	2,8	0,4	3,2	100 %
≥65	0,5	0,2	0,7	100 %	0,7	0,2	0,9	100 %
Totaal	1,9	0,5	2,4	100 %	2,2	0,6	2,8	100 %

Bron: POD Maatschappelijke Integratie – december 2007, ADSEI: Rijksregister (bevolking op 01/01/2008).

Eind 2007 had slechts 2,4 % van de bevolking van Elsene een vervangingsinkomen, wat iets minder is dan in het Brussels Gewest (2,8 %). De leeftijdscategorie van 18 tot 24 jaar is hier het meest vertegenwoordigd, zowel in Elsene als in het Brussels Gewest.

3.3 Inkomen en inkomensbron

Figuur 8: Evolutie van het aandeel gerechtigden op het leefloon of equivalent leefloon in Elsene en het Brussels Gewest tussen 2000 en 2007.

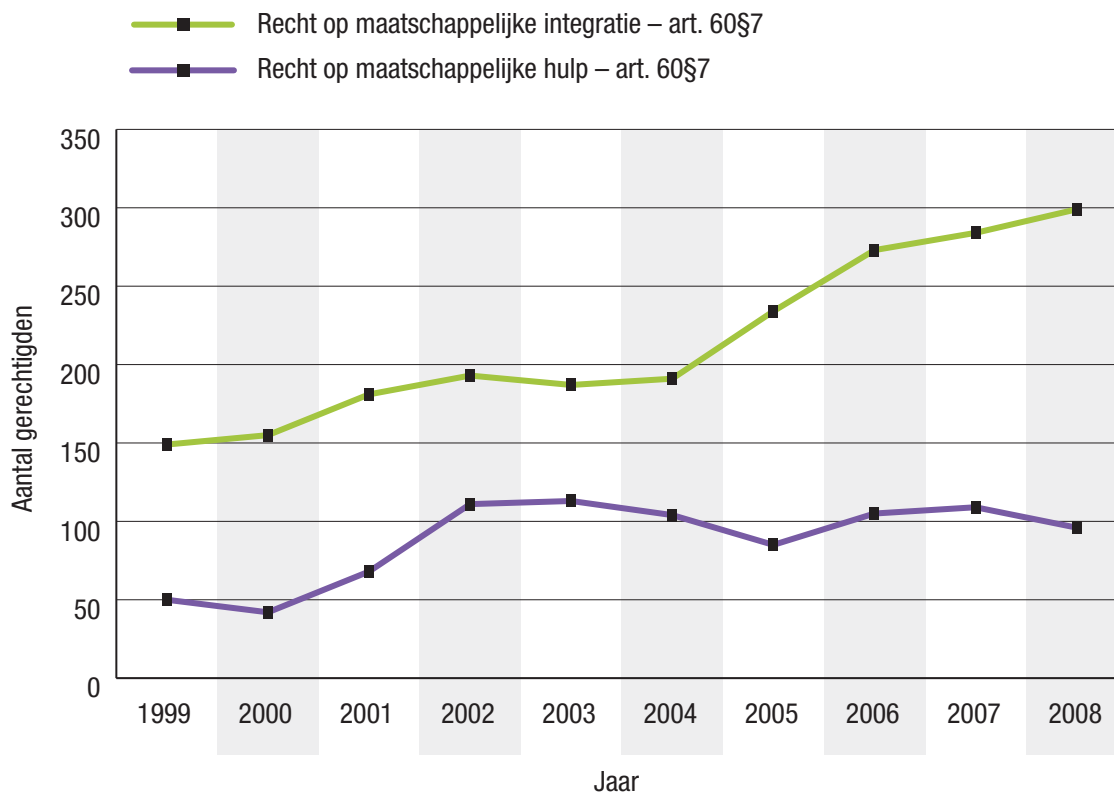
Bron: POD Maatschappelijke Integratie, gegevens op 31/12/2007, FOD Economie - ADSEI, Rijksregister.

Tussen 2000 en 2004 is het aandeel gerechtigden op een leefloon of equivalent leefloon in Elsene gestegen. Sindsdien heeft het de neiging te dalen, in tegenstelling tot wat wordt vastgesteld in het Brussels Gewest, waar het aandeel stijgt.

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.6 TEWERKSTELLINGSMAATREGELEN

Figuur 9: Aantal mensen tewerkgesteld overeenkomstig artikel 60§7 in het OCMW van Elsene tussen 1999 en 2008.

Bron: POD Maatschappelijke Integratie.

Het aantal via artikel 60§7 tewerkgestelde personen in Elsene is gestegen tussen 1999 en 2008. Zowel rechthebbenden op maatschappelijke integratie als rechthebbenden op maatschappelijke dienstverlening kunnen door het OCMW worden tewerkgesteld in het kader van artikel 60.

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.7 MENSEN MET EEN LAAG INKOMEN (RVV EN OMNIO)

Tabel 11: Aantal rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging (RVV of OMNIO) en hun personen ten laste op 01/01/2008 in Elsene, naar leeftijdscategorie.

Elsene	Aantal gerechtigden				Aantal personen ten laste			
	<20	20-64	≥65	totaal	<20	20-64	≥65	totaal
WIGW	16	757	1 301	2 074	293	238	98	629
OCMW	46	2 112	59	2 217	1 022	487	19	1 528
IGO	0	14	591	605	29	44	48	121
Mensen met een handicap	0	632	353	985	122	124	50	296
Kinderen met verhoogde kinderbijslag	45	4		49	5	4		9
Gerechtigde van ≥ 50 jaar en werkzoekend ≥ 1 jaar		635	13	648	203	188	8	399
OMNIO	212	361	1	574				
Totaal aantal gerechtigden	319	4 515	2 318	7 152	1 674	1 085	223	2 982
Totale bevolking KBSZ	13 546	58 008	9 076	80 630	13 546	58 008	9 076	80 630

Bron: KBSZ 2008.

Tabel 12: Aandeel rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging (RVV of OMNIO) en hun personen ten laste op 01/01/2008 in Elsene, naar leeftijdscategorie.

Elsene	% gerechtigden in de bevolking				% personen ten laste in de bevolking			
	<20	20-64	≥65	totaal	<20	20-64	≥65	totaal
WIGW	0,1	1,3	14,3	2,6	2,2	0,4	1,1	0,8
OCMW	0,3	3,6	0,7	2,7	7,5	0,8	0,2	1,9
IGO	0,0	0,0	6,5	0,8	0,2	0,1	0,5	0,2
Mensen met een handicap	0,0	1,1	3,9	1,2	0,9	0,2	0,6	0,4
Kinderen met verhoogde kinderbijslag	0,3	0,0		0,1	0,0	0,0		0,0
Gerechtigde van ≥ 50 jaar en werkzoekend ≥ 1 jaar		1,1	0,1	0,8	1,5	0,3	0,1	0,5
OMNIO	1,6	0,6	0,0	0,7				
Totaal aantal gerechtigden	2,4	7,8	25,5	8,9	12,4	1,9	2,5	3,7
Totale bevolking KBSZ	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Bron: KBSZ 2008.

Het aantal rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging en hun personen ten laste is een indicator van het aantal personen dat in gezinnen met een laag inkomen leeft.

12,6 % van de bevolking van Elsene heeft (rechtstreeks of onrechtstreeks) recht op de verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging, als gezinshoofd of als persoon ten laste. Dit is minder dan in het Brussels Gewest⁽¹³⁾

(17,2 %). Elsene telt minder gerechtigden op een WIGW-uitkering (3,4 %), IGO-uitkering (0,9 %), uitkering voor personen met een handicap (1,6 %), OCMW-uitkering (4,7 %) en oudere werklozen (1,3 %) dan het gemiddelde in het Gewest (respectievelijk 5,1 %, 1,0 %, 2,2 %, 4,9 % en 2,0 %).

(13) Voor het Gewest, zie Tabel 7 van de Welzijnsbarometer 2008, pagina 16.

4. GEZONDHEID

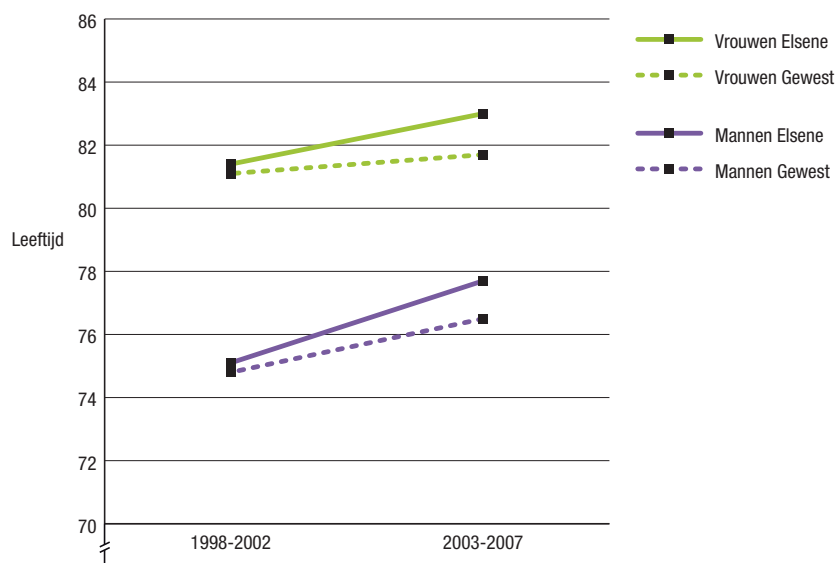
Van een aantal gezondheidsindicatoren zijn, per wijk, kaarten en tabellen beschikbaar op de site van de Wijkmonitoring. Raadpleeg het onderwerp “Sterftecijfer” onder het thema “Gezondheid”, maar ook “Leeftijdsstructuur” onder het thema “Demografie”.

<http://www.wijkmonitoring.irisnet.be/>

4.1 Algemene gezondheidstoestand

4.1.1 LEVENSVERWACHTING

Figuur 10: Evolutie van de levensverwachting in Elsene en het Brussels Gewest, naar geslacht.

Bron: Statistische formulieren voor overlijden, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

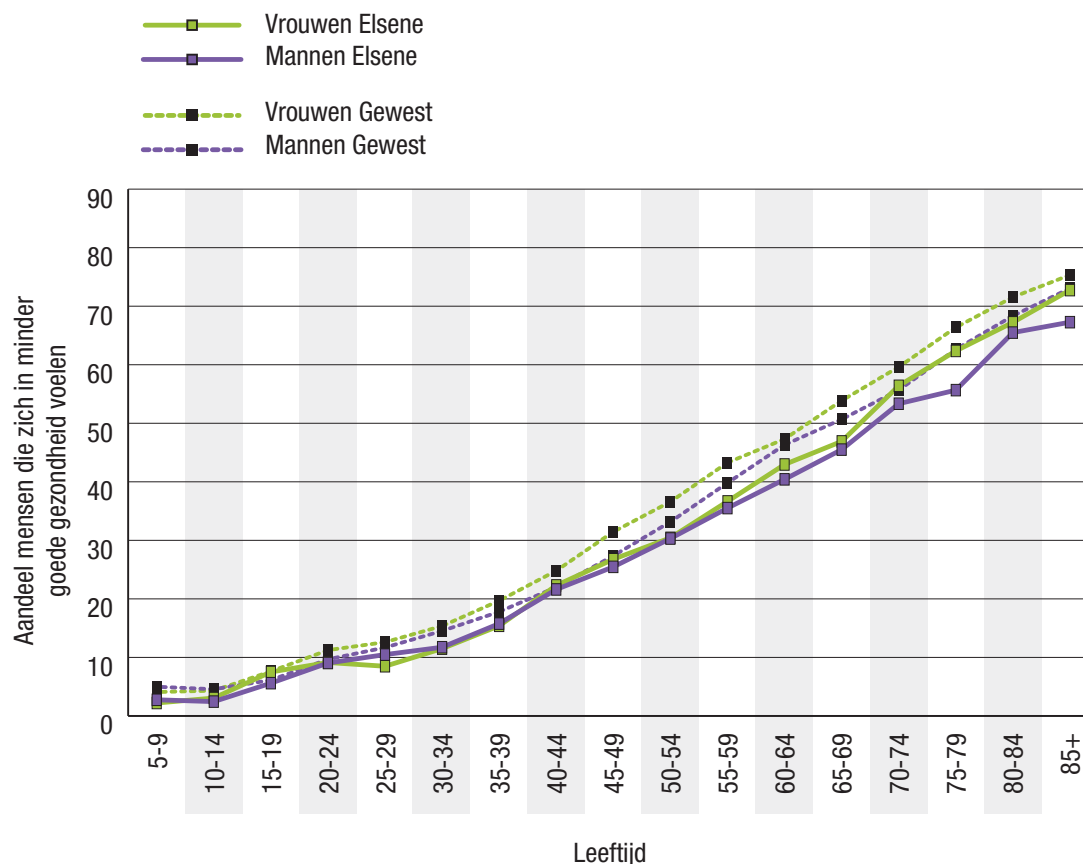
De levensverwachting in Elsene ligt hoger dan het gewestelijke gemiddelde. Het verschil met het Gewest neemt toe. De levensverwachting van de vrouwen ligt hoger dan die van de mannen. De levensverwachting van mannen neemt sterker toe

dan die van vrouwen, zowel in Elsene (respectievelijk +2,6 jaar tegenover +1,6 jaar) als in het Brussels Gewest (respectievelijk +1,7 jaar tegenover +0,6 jaar).

4.1 Algemene gezondheidstoestand

4.1.2 SUBJECTIEVE GEZONDHEID

Figuur 11: Inschatting van de eigen gezondheid in Elsene en het Brussels Gewest, naar leeftijd en geslacht.

Bron: Algemene socio-economische enquête 2001, berekeningen Patrick Deboosere (VUB Interface Demography).

De bevolking van Elsene vindt over het algemeen vaker dat haar gezondheid beter is dan de bevolking in het Gewest. Dit is vooral het geval voor jonge vrouwen en oude mannen.

De gezondheidsperceptie wordt gebruikt als een indicator van de algehele gezondheid van de bevolking. Dit gegeven lijkt

een goede maatstaf zowel voor verkennende studies als voor beleidsplanning. Daarom werden de gegevens van de algemene socio-economische enquête 2001 over de gezondheidsperceptie in detail geanalyseerd in de "Gezondheids- en welzijnsatlas van Brussel-Hoofdstad" (hoofdstuk 9).

4.1 Algemene gezondheidstoestand

4.1.3 STERFTE

Tabel 13: Belangrijkste doodsoorzaken voor alle leeftijden in Elsene, voor de periode 2003-2007 en vergelijking met het Brussels Gewest na standaardisering ⁽¹⁴⁾ voor leeftijd.

	Mannen			Vrouwen		
	Aantal overlijdens	Sterftecijfer (/100 000)	Verskil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest	Aantal overlijdens	Sterftecijfer (/100 000)	Verskil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest
Cardiovasculaire aandoeningen	402	216,0	-3 %	543	276,9	-17 %
Kanker	347	186,5	-8 %	353	180,0	-9 %
Ademhalingsziekten	157	84,4	-9 %	172	87,7	-20 %
Ziekten ademhalingsorganen	60	32,2	-13 %	30	15,3	-17 %
Infectieuze en parasitaire aandoeningen	31	16,7	-24 %	45	22,9	-33 %
Uitwendige doodsoorzaken	119	63,9	-3 %	97	49,5	1 %
Ongevallen	49	26,3	-12 %	54	27,5	-14 %
Zelfmoord	40	21,5	-10 %	32	16,3	44 %
Totaal	1 246	669,6	-8 %	1 611	821,4	-11 %

Enkel de doodsoorzaken die tijdens de periode 2003-2007 meer dan 20 overlijdens tellen, zijn opgenomen in deze tabel.

De statistisch significante verschillen met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn in het vet weergegeven.

Als het percentage van het verschil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest niet in het vet gedrukt is, kan het verschil aan het toeval te wijten zijn.

Bijgevolg moet men vermijden verklarende hypothesen te zoeken, ook wanneer het om een hoog percentage gaat.

Bron: Statistische formulieren voor overlijden, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

In Elsene bedraagt het sterftecijfer voor alle leeftijden 670 per 100 000 voor mannen en 821 per 100 000 voor vrouwen. Na standaardisering voor leeftijd is dit percentage aanzienlijk lager voor mannen en voor vrouwen (respectievelijk -8 % en -11 % tegenover het Gewest).

Na standaardisering voor leeftijd wordt een significante ondersterfte vastgesteld als gevolg van cardiovasculaire aandoeningen, ademhalingsaandoeningen, infectie- en parasitaire ziekten en dit uitsluitend bij vrouwen.

(14) Zie woordenlijst.

4.1 Algemene gezondheidstoestand

Tabel 13bis: Belangrijkste oorzaken van vroegtijdige sterfte in Elsene, voor de periode 2003-2007 en vergelijking met het Brussels Gewest na standaardisering voor leeftijd.

	Mannen			Vrouwen		
	Aantal overlijdens	Sterftecijfer (/100 000)	Verskil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest	Aantal overlijdens	Sterftecijfer (/100 000)	Verskil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest
Long- en strottenhoofdkanker	38	22,5	-15,3 %			
Ischemische hartziekten	28	16,6	-24,5 %			
Zelfmoord	34	20,1	-10,8 %	28	16,8	+62,7 %
Andere ongevallen	23	13,6	+3 %			
Alcohol (initiële oorzaak)	24	14,2	+16,1 %			
Totaal	352	208,2	-12,9 %	204	122,5	-11,9 %

Enkel de doodsoorzaken die tijdens de periode 2003-2007 meer dan 20 overlijdens tellen, zijn opgenomen in deze tabel.

De statistisch significante verschillen met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn in het vet weergegeven.

Als het percentage van het verschil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest niet in het vet gedrukt is, kan het verschil aan het toeval te wijten zijn.

Bijgevolg moet men vermijden verklarende hypothesen te zoeken, ook wanneer het om een hoog percentage gaat.

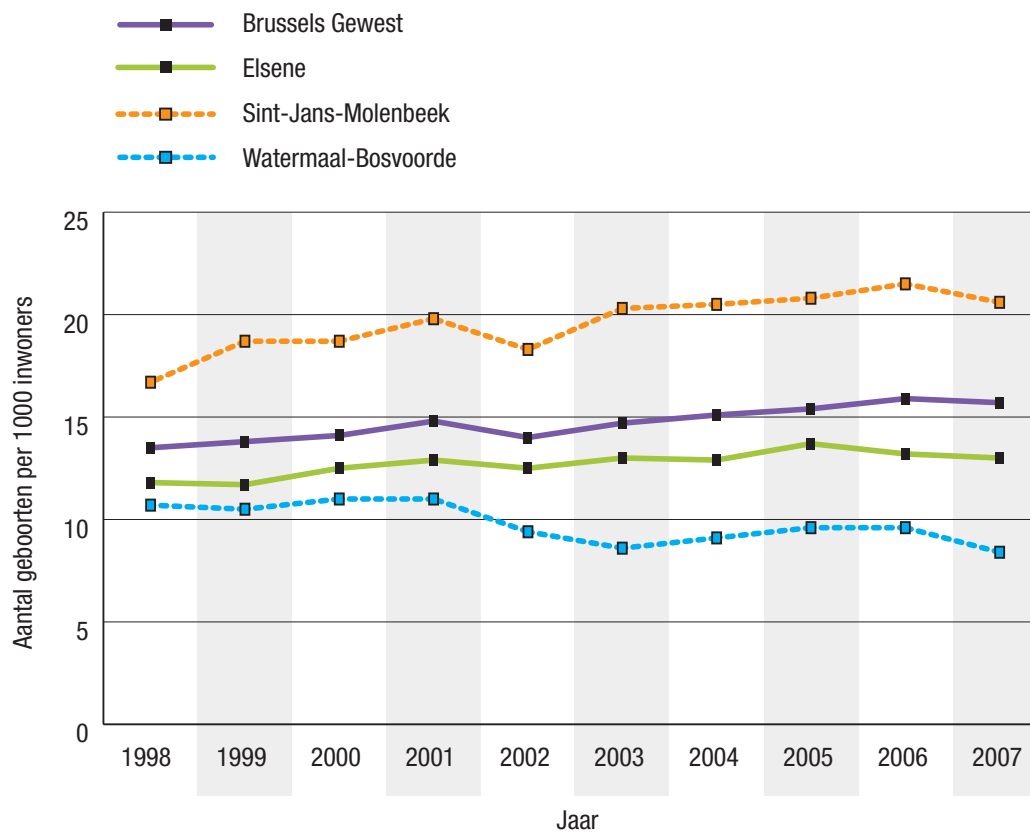
Bron: Statistische formulieren voor overlijden, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

In Elsene bedraagt de vroegtijdige sterfte (vóór 65 jaar) 208 per 100 000 voor mannen en 204 per 100 000 voor vrouwen. Na standaardisering voor leeftijd is dit aandeel aanzienlijk lager voor mannen (-12,9 % in vergelijking met het Gewest).

4.2 Gezondheid van de jonge kinderen

4.2.1 GEBOORTEN

Figuur 12: Evolutie van de geboortecijfers in Elsene en het Brussels Gewest, 1998-2007.

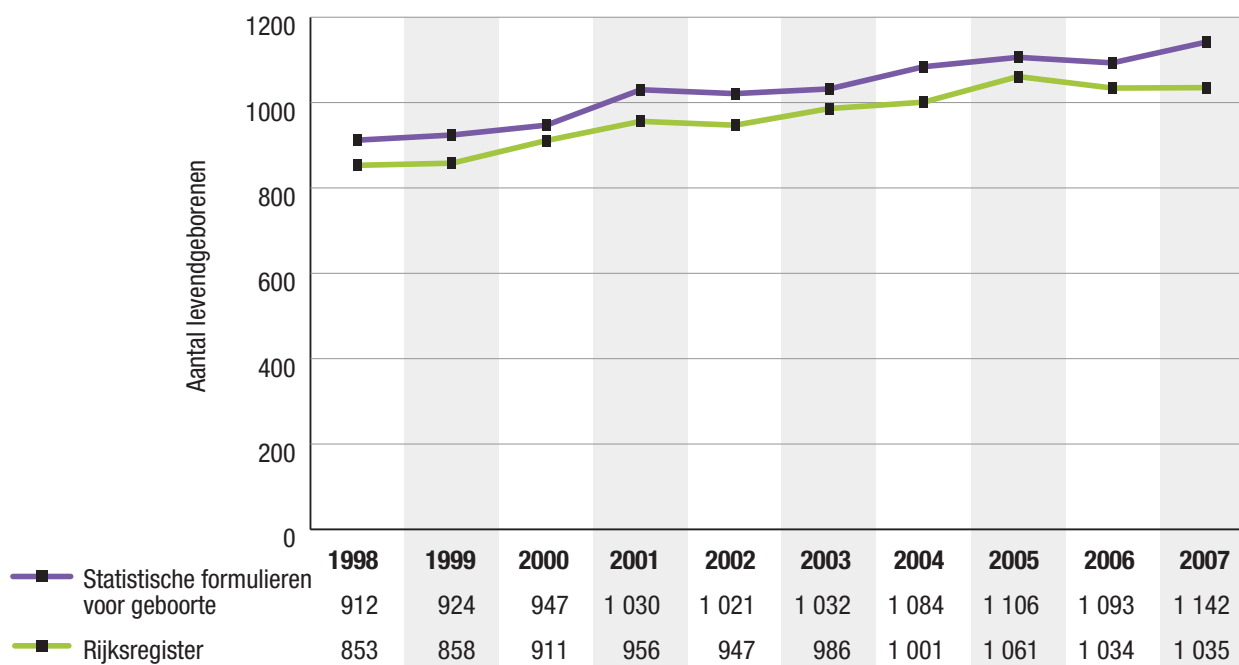

Bron: Statistische formulieren voor geboorten, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

Tussen 1998 en 2007 kende Elsene een lichte stijging van het absolute aantal levendgeborenen en van het geboortecijfer. In 2007 blijft het geboortecijfer van de gemeente onder het gewestelijke gemiddelde.

4.2 Gezondheid van de jonge kinderen

Figuur 13: Evolutie van het absoluut aantal levendgeborenen in Elsene, 1998-2007 volgens twee verschillende bronnen.

Bron: Statistische formulieren voor geboorte, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn en ADSEI: Rijksregister.

Als officieel cijfer voor het aantal geboorten geldt het cijfer van het Rijksregister, dat samengesteld is op basis van het bevolkingsregister van de gemeenten.

Een andere informatiebron zijn de statistische formulieren voor geboorte, die worden ingevuld door de gezondheidswerkers en de diensten van de burgerlijke stand van de gemeente van geboorte. Deze bron houdt rekening met alle geboorten, ongeacht het verblijfsstatuut van de moeder. In de meeste gemeenten is het aantal via deze bron geregistreerde geboorten hoger dan het aantal geboorten geregistreerd door het Rijksregister. Niet-geregistreerde geboorten vinden we enerzijds bij kinderen van wie de moeder is ingeschreven in het Wachtregister en anderzijds

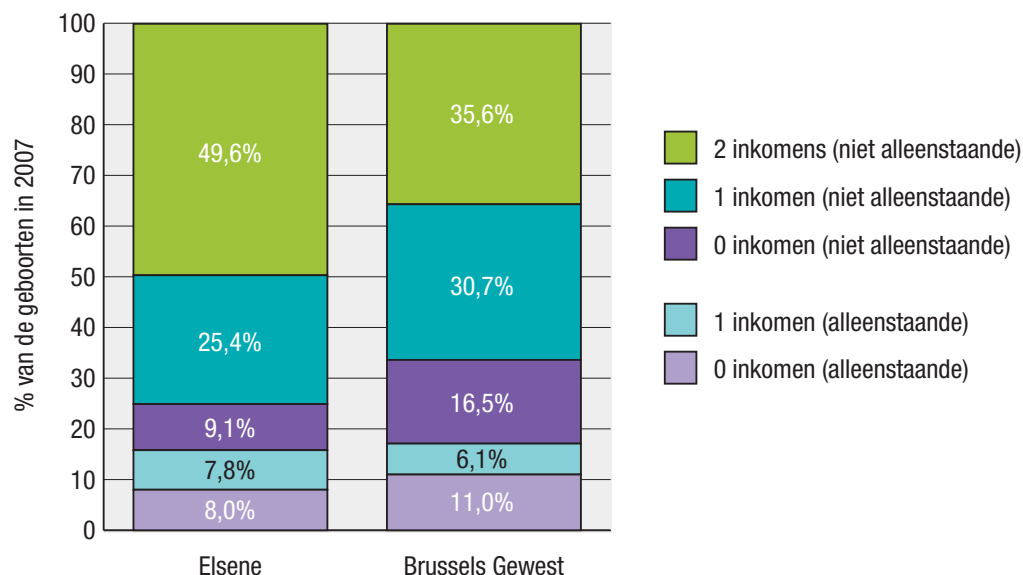
in bijzondere situaties (diplomatiek personeel verbonden aan internationale instellingen, thuislozen, illegalen).

In Elsene is het verschil tussen de twee informatiebronnen groot (107 personen in 2007). Dit betekent dat niet alle geboorten ingeschreven zijn in het Rijksregister.

4.2 Gezondheid van de jonge kinderen

4.2.2 KENMERKEN VAN DE BORELINGEN EN DE MOEDERS

Figuur 14: Sociale kenmerken van de huishoudens van de pasgeborenen in Elsene en het Brussels Gewest op 01/01/2007 ⁽¹⁵⁾.

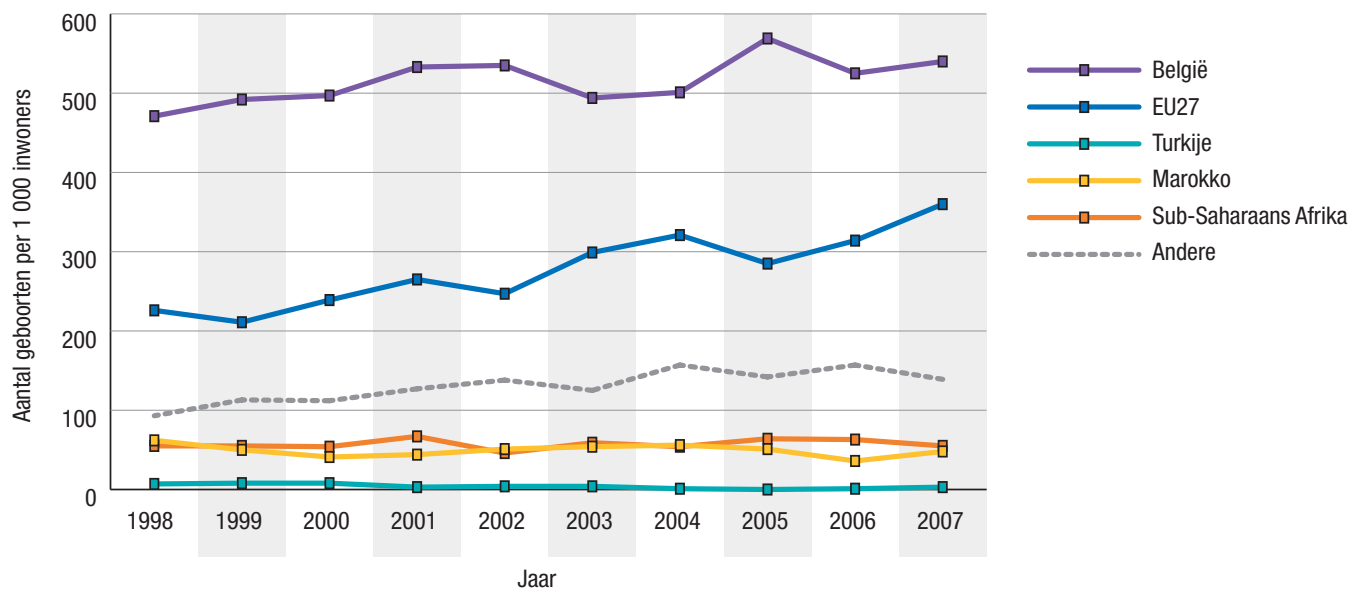
Bron: Statistische formulieren voor geboorte, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

In Elsene wordt bijna de helft van de kinderen (49,6 %) geboren in een huishouden met twee inkomens, dat is veel meer dan in het Gewest (35,6 %). Over het algemeen worden er meer kinderen geboren in gezinnen met minstens één inkomen.

(15) Een alleenstaand huishouden is een huishouden waar de moeder alleen woont op het moment van de geboorte.

4.2 Gezondheid van de jonge kinderen

Figuur 15: Evolutie van de huidige nationaliteit van de moeder van de pasgeborenen in Elsene, 1998-2007.

Bron: Statistische formulieren voor geboorte, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

In 2007 werd in Elsene 47 % van de kinderen geboren uit Belgische moeders en 31 % uit moeders afkomstig uit de Europese Unie.

4.2 Gezondheid van de jonge kinderen

4.2.3 GEZONDHEID VAN DE BORELINGEN EN DE MOEDERS

Tabel 14: Evolutie van de kenmerken van de geboorten en de moeders die in Elsene en het Brussels Gewest wonen, 2003-2007.

	Aantal Elsene	% Elsene*	% Gewest*
	2003-2007	2003-2007	2003-2007
Meerlinggeboorten	188	3,4	3,5
Keizersneden	1 014	18,5	17,4
Ingeleide bevallingen	1 359	26,2	26,3
Vroeggeboorte (< 37 weken)	318	6,4	6,7
Ernstige vroeggeboorte (< 32 weken)	47	0,9	1,0
Laag geboortegewicht (< 2500g)	362	6,8	6,5
Moeders < 20 jaar	103	1,9	2,8
Moeders ≥ 40 jaar	297	5,4	4,0

* Per 100 levendgeboorten (vroeggeboorte of laag geboortegewicht) of totaal.

De statistisch significante verschillen met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn in het vet weergegeven.

Als het percentage van het verschil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest niet in het vet gedrukt is, kan het verschil aan het toeval te wijten zijn. Bijgevolg moet men vermijden verklarende hypothesen te zoeken, ook wanneer het om een hoog percentage gaat.

Bron: Statistische formulieren voor geboorte en overlijden, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

In Elsene is het aandeel geboorten bij jonge moeders (1,9 %) verhoudingsgewijs lager dan in het Brussels Gewest (2,8 %). Er zijn meer moeders ouder dan 40 en keizersneden in vergelijking met het Gewest. Voor de andere statistieken inzake de gezondheid van moeder en kind liggen de resultaten zeer dicht bij die van het Brussels Gewest.

4.2.4 FOETO-INFANTIELE STERFTE

Tabel 15: Evolutie van de perinatale, infantiele en foeto-infantiele mortaliteit bij geboorten bij moeders die wonen in Elsene en het Brussels Gewest, 2003-2007.

	Aantal Elsene	Elsene per 1 000 geboorten	Gewest per 1 000 geboorten
	2003-2007	2003-2007	2003-2007
Perinatale mortaliteit (1)	31	5,7	7,2
Infantiele mortaliteit (2)	20	3,7	4,3
Foeto-infantiele mortaliteit (3)	42	7,7	9,2

(1) Overlijden voor de geboorte, vanaf 22 weken zwangerschap of 500g, of tijdens de eerste week na de geboorte (0-6 dagen na de bevalling), per 1 000 geboorten.

(2) Overlijden na de geboorte en voor de eerste verjaardag (tussen 0 en 364 levensdagen), per 1 000 levendgeboorten.

(3) Overlijden vanaf 22 weken zwangerschap tot de geboorte (criterium vanaf 1999, daarvoor 28 weken zwangerschap of 1 000g) of in de loop van het eerste levensjaar, per 1 000 geboorten.

Bron: Statistische formulieren voor geboorte en overlijden, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

Er zijn geen significante verschillen inzake foeto-infantiele mortaliteit tussen Elsene en het Gewest.

5. OPLEIDING

Van een aantal onderwijsindicatoren zijn, per wijk, kaarten en tabellen beschikbaar op de site van de Wijkmonitoring. Raadpleeg het onderwerp “Kinderopvang” onder het thema “Sociaal-cultureel”, maar ook “Inschakeling op de arbeidsmarkt” onder het thema “Economie”.

<http://www.wijkmonitoring.irisnet.be/>

5.1 Schoolgaande bevolking in kleuteronderwijs

Tabel 16: Aantal leerlingen in het kleuteronderwijs in Elsene en het Brussels Gewest, begin 2008.

	Elsene	Brussels Gewest
Naar woonplaats	2 538	46 958
Naar plaats van onderwijs	2 464	51 041

Bron: Communauté française, Vlaamse Gemeenschap 2007, Berekeningen: IGEAT-ULB.

Opmerkingen: de statistieken op de verblijfplaats hebben betrekking op de kinderen die in Elsene wonen, ongeacht de gemeente waarin ze onderwijs volgen. Zij geven over het algemeen een vrij goed beeld van de realiteit in de gemeente.

De leerlingen die school lopen in scholen die niet door de Vlaamse en Franse Gemeenschap gesubsidieerd worden (meer bepaald de internationale scholen) zijn niet in deze cijfers opgenomen.

5.2 Schoolgaande bevolking in leerplichtonderwijs

Tabel 17: Aantal leerlingen in het leerplichtonderwijs in Elsene en het Brussels Gewest, begin 2008.

		Naar woonplaats		
		Elsene		Brussels Gewest
Onderwijsniveau	Onderwijsvorm	Aantal	% in onderwijsniveau	% in onderwijsniveau
Lager onderwijs	Lager onderwijs	3 378	94,8	94,8
	Bijzonder lager onderwijs	187	5,2	5,2
	Totaal lager onderwijs	3 565	100,0	100,0
Secundair onderwijs 1	Secundair onderwijs	1 113	100,0	100,0
Secundair onderwijs 2	ASO	741	61,4	51,2
	TSO	274	22,7	24,5
	BSO	191	15,8	24,3
	Totaal	1 206	100,0	100,0
Secundair onderwijs 3	ASO	511	55,8	45,9
	TSO	263	28,7	30,9
	BSO	142	15,5	23,2
	Totaal	916	100,0	100,0
Buitengewoon secundair onderwijs	Buitengewoon secundair onderwijs	109	100,0	100,0
Secundair onderwijs 4	BSO	34	100,0	100,0
Totaal aantal leerlingen		6 943	-	-

Bron: Communauté française, Vlaamse Gemeenschap 2007, Berekeningen: IGEAT-ULB.

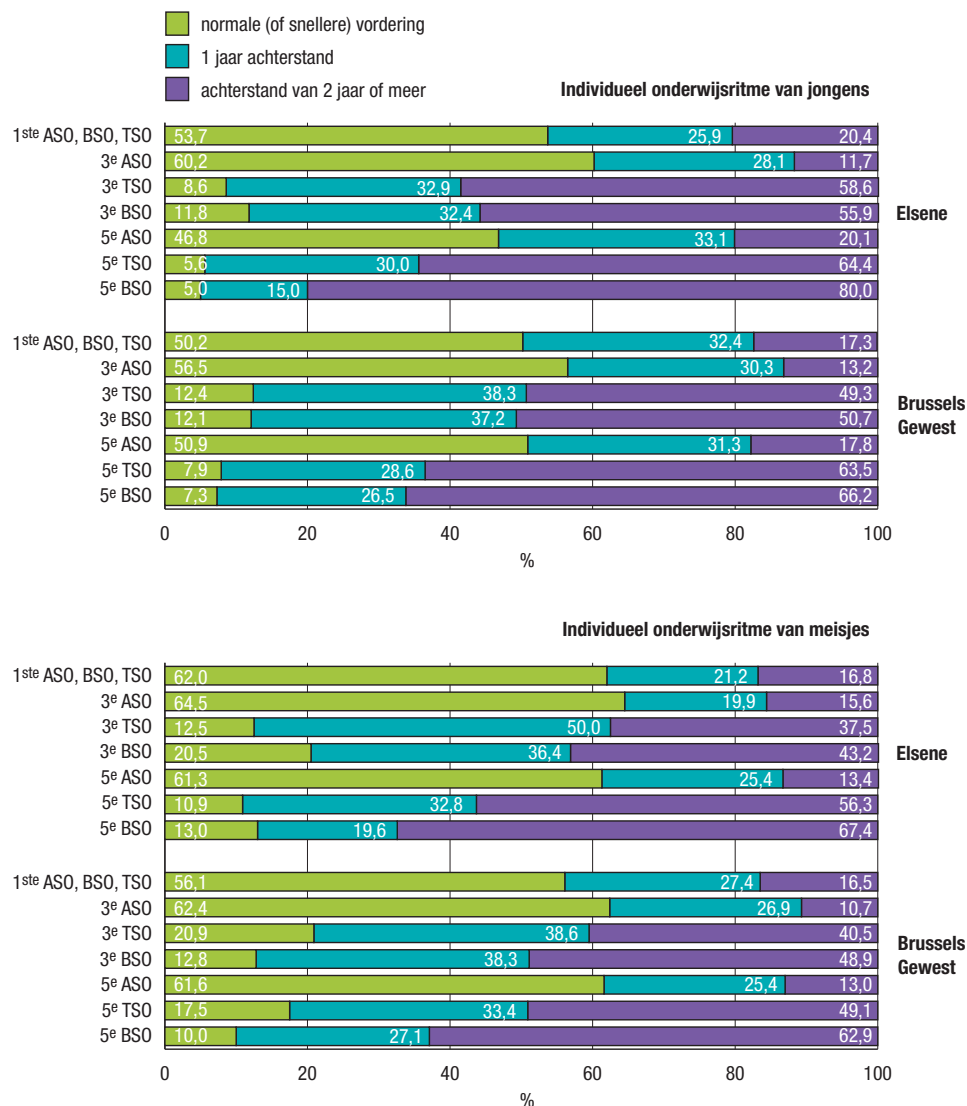
Het secundair niveau 1 omvat de leerlingen in de eerste twee jaar van het secundair onderwijs. Secundair niveau 2 omvat de leerlingen in het derde en vierde jaar. Secundair niveau 3 omvat de leerlingen van het vijfde en zesde jaar. Niveau 4 omvat het zevende jaar van het secundair beroepsonderwijs.

Vergeleken met het gemiddelde van het Gewest kiezen de leerlingen van het secundair onderwijs die in Elsene wonen eerder voor het algemeen onderwijs en minder voor het beroepsonderwijs.

De gemeente telt 6 943 schoolgaande leerlingen, dus leerlingen die in de gemeente wonen en het leerplichtonderwijs volgen. Opgelet, een leerling die in een andere gemeente woont, kan naar school gaan in Elsene en omgekeerd.

5.3 Onderwijsritme in leerplichtonderwijs

Figuur 16: Onderwijsritme van leerlingen van het secundair onderwijs (eerste, derde en vijfde jaar) woonachtig in Elsene en het Brussels Gewest, naar geslacht en onderwijsvorm, schooljaar 2007-2008.

“Normale vordering” betekent dat de leerling ofwel op zijn tijd vooruit is, ofwel in het theoretische jaar zit waarin hij op zijn leeftijd geacht wordt te zitten.

Bij de leerlingen van het 1e jaar van het secundair onderwijs, alle richtingen samen, maakte in 2007-2008 tussen 50 en 60 % van de in Elsene wonende kinderen een normale vordering (dat is meer dan in het Brussels Gewest). Tussen 20 en 25 % had één jaar achterstand (minder dan in het Gewest) en nauwelijks minder dan 20 % had meer dan twee jaar vertraging. Over het algemeen maken leerlingen die in Elsene wonen vaker een normale vordering dan in het Gewest.

Volgens de socio-economische enquête van 2001 daarentegen er verhoudingsgewijs meer jongeren die niet voortstudeerden en geen diploma hoger secundair onderwijs hadden in de gemeente (49,9 % van de 18-24-jarigen niet-studerenden) dan in de 19 gemeenten samen (47,7 %).

6. HUISVESTING EN LEEFOMGEVING

Van een aantal huisvestingsindicatoren zijn, per wijk, kaarten en tabellen beschikbaar op de site van de Wijkmonitoring. Raadpleeg de onderwerpen “Oppervlakte van een woning”, “Type woning”, “Evolutie van het woningbestand”, “Eigendomsstructuur” en “Sociale woningbestand” onder het thema “Huisvesting”, maar ook “Ouderdom van de bebouwing” en “Structuur van de bebouwing” onder het thema “Morfologie”.

<http://www.wijkmonitoring.irisnet.be/>

Tabel 18: Kenmerken van de woningen in Elsene en het Brussels Gewest.

	Elsene	Brussels Gewest
Aandeel huishoudens dat in een appartement woont (%) - 2001	80,2	71,2
Gemiddelde oppervlakte per woning (m ²) - 2001	73,4	74,4
Aantal woonvertrekken per bewoner (n) - 2001	2,2	1,9
Aandeel koopwoningen (%) - 2001	33,1	41,5
Aandeel huurwoningen (%) - 2008	64	58,6
Aandeel sociale woningen (woning/100 huishoudens) - 2007	3,1	7,8
Aandeel woningen met basiscomfort (%) - 2001	90,9	90,8
Aandeel woningen gebouwd voor 1961 (%) - 2001	80,8	63,0
Gemiddelde maandelijkse huur (€) - 2008	547	553
Gemiddelde maandelijkse huur van woningen met 1 kamer (€) - 2008	488	471
Gemiddelde maandelijkse huur van woningen met 2 kamers (€) - 2008	679	591
Aandeel “niet-natuurlijke zones” (%) - 2006	71,7	46,5

Bron: FOD Economie – ADSEI (Socio-economische enquête 2001); Observatorium van de huurprijzen 2008; IGEAT 2006

In Elsene is het aandeel huishoudens dat in een appartement woont hoger dan het gemiddelde in het Gewest (80,2 % tegen 71,2 %). Het aandeel sociale woningen ligt daarentegen heel wat lager dan in het Gewest (3,1 % tegenover 7,8 %). Alle woningen samen beschouwd bedraagt de gemiddelde huurprijs van een huurwoning € 547. De meeste woningen zijn standaard uitgerust (90,9 % beschikt over basisvoorzieningen: een badkamer, stromend water en een toilet in huis) en de omgeving

is eerder verstedelijkt (71,7 % van het gemeentelijk grondgebied is niet natuurlijk tegenover 46,5 voor het Gewest, de rest wordt ingenomen door groene ruimten, tuinen of doorlaatbare oppervlakken⁽¹⁶⁾).

(16) Zie referentiekaart.

7. WOORDENLIJST

‰ = per 1 000

19de eeuwse gordel: de verstedelijkte gordel uit de 19de eeuw omvat de wijken van de eerste kroon, waar de verstedelijking vooral in de tweede helft van de 19de eeuw plaatsvond. Tot deze gordel behoren ook de oudste wijken van de tweede kroon: de uitbreidingen van de vroegere voorsteden en de tussenruimten die het dichtst bij de Vijfhoek gelegen zijn. In tegenstelling tot de eerste kroon reikt de 19de-eeuwse gordel niet tot aan de militaire lanen (in het oosten) of het ringspoor (in het westen).

Activiteitsgraad: het aandeel van de bevolking op beroepsleeftijd (tussen 18 en 64 jaar) die werkt of op zoek is naar werk. De activiteitsgraad wordt dus gedefinieerd door de verhouding (werknemers + werklozen)/(bevolking 18-64 jaar).

Afhankelijkheidsindex: verhouding tussen de bevolking die zich in de meest afhankelijke leeftijdscategorieën (0-19 jaar en 65 jaar en ouder) bevindt en de bevolking die het meest waarschijnlijk een beroepsactiviteit uitoefent (20 tot 64 jaar), uitgedrukt in percentage.

Arme sikkels: zone waar al meerdere decennia een concentratie van de op economisch vlak meest kansarme bevolkingsgroepen woont, bestaande uit de wijken in het noorden en het westen van de eerste kroon, die behoren tot de armste wijken van het Brussels Gewest en die een sikkels vormen rond het stadscentrum. De wijken van deze zone zijn:

- binnen de Vijfhoek, het westen van de Noord-Zuidverbinding en de Marollen;
- het oosten van Anderlecht (Kuregem) en Laag-Molenbeek (tussen de spoorlijn en het kanaal);
- in het noorden de gemeente Sint-Joost, het westen van Schaarbeek, Laken en de industriële zones langs het kanaal;
- in het zuiden, de lage gedeelten van Sint-Gillis en Vorst.

Voor meer details, zie “Ruimtelijke structuur van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest”.

Bel-etagewoning: aanpalende woning, typisch voor de periode na de Tweede Wereldoorlog, waarvan de garage en de inkomhal beneden, de living en de keuken op de eerste verdieping (= bel-etage) en de slaapkamers en de badkamer op de tweede verdieping zijn gelegen.

Buitenlandse origine (bevolking van): verwijst naar de bevolking die met een andere dan de Belgische nationaliteit is geboren of waarvan de ouders afkomstig zijn uit de immigratie.

Diploma hoger onderwijs: verwijst naar een universitair diploma (korte en lange type) of een diploma van het niet-universitair hoger onderwijs (korte en lange type).

Emigratie: verwijst naar het verlaten van een gebied door mensen uit dat gebied en hun verplaatsing naar een ander gebied om er te wonen en te werken.

Gemiddeld inkomen: som van de inkomens van alle huishoudens van een gebied gedeeld door het aantal huishoudens van datzelfde gebied.

Gentrificatie: proces dat verwijst naar de vervanging van de bevolking in vervallen historische wijken met een kansarme bevolking door een meer welgestelde bevolking, vaak jongvolwassenen zonder kinderen en met een hogere culturele en/of economische status (bijvoorbeeld: de Docks in Londen, de Antoine Dansaertstraat in Brussel).

Index van intensiteit van de veroudering: het aandeel 80-plussers bij de 65-plussers. Hoe hoger dit aandeel, hoe intenser de veroudering.

Indicator: evaluatie-instrument, vaak statistisch, waarmee een situatie of een trend op redelijk objectieve manier in tijd en ruimte kan worden gemeten. Een indicator meet maar zelden rechtstreeks de complexiteit van een fenomeen. De statistische indicatoren wijzen vaak op uitingen van dit fenomeen, op de sporen die het nalaat en de gevolgen die het veroorzaakt.

IGO: Inkomensgarantie voor ouderen.

Immigratie: verwijst naar de aankomst in een gebied van mensen uit een ander gebied, ongeacht hun nationaliteit (dus ook Belgen), die er komen wonen en werken.

Intra- of extrafamiliale transfers: financiële transfers om het inkomen uit werk te herverdelen, hetzij via de sociale

zekerheid (werkloosheid, pensioen, invaliditeit,...), hetzij binnen families (van werknemers naar andere leden van het huishouden of van de familie).

Kroon: beschrijving van de wijken met een zekere maatschappelijke, stedenbouwkundige homogeniteit, die een ring vormen binnen de stad. In Brussel verwijst de eerste kroon naar de wijken tussen de lanen van de kleine ring en de middenring, gevormd door de Churchillaan (in het zuiden), de militaire lanen (in het oosten: Generaal Jacques, Generaal Meiser, Brand Whitlock, Auguste Reyers, Generaal Wahis) en de spoorlijnen (in het westen). De tweede kroon omvat de wijken die het meest aan de buitenkant van de stad liggen. Op de kaart bij “Ruimtelijke structuur van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest” is de eerste kroon samen met de Vijfhoek weergegeven in rood en blauw, de tweede kroon in roze, groen en geel.

Kwadrant: een kwadrant verwijst in het algemeen naar het resultaat van de verdeling in vier van een oppervlakte. Zo bestaat het zuidoostelijke kwadrant van Brussel uit de wijken in de oostelijke helft van de zuidelijke helft van de stad.

Leefloon: een gewaarborgde financiële maatschappelijke hulp, toegekend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn (OCMW). Het leefloon is een residuair recht: het is ondergeschikt aan het vervullen van alle nuttige en nodige maatregelen om zijn rechten te doen gelden op andere sociale prestaties of middelen waarop men recht zou hebben krachtens de Belgische en buitenlandse wetgeving. Het wordt dus enkel toegekend wanneer de aanvrager geen recht heeft op een andere sociale uitkering. Het equivalent leefloon is een financiële hulp, waarvan de bedragen dezelfde zijn als die van het leefloon. Het wordt toegekend aan personen die om bepaalde redenen (bijvoorbeeld nationaliteit) niet in aanmerking komen voor het recht op leefloon.

Mediaan inkomen: wanneer men alle inkomens rangschikt van het kleinste tot het hoogste bedrag, is het mediaan inkomen het bedrag in het midden van de rangschikking. Dit betekent dat de helft van de inkomens lager is dan het mediane inkomen, en de helft hoger. De mediaan wordt minder beïnvloed door extreme waarden (zeer hoog of zeer laag) dan

het gemiddelde. De “armoederisicogrens” wordt vastgelegd op 60 % van het mediane inkomen.

Middenklasse: zeer heterogene sociale klasse, deels gedefinieerd door het levensniveau, gesitueerd boven de volksklassen (om niet te zeggen, de armen) en onder de welgestelde klasse. Wat de beroepen betreft, wordt de hogere middenklasse vaak geassocieerd met hogere intellectuele beroepen, maar zelden met vrije beroepen, die worden geassocieerd met de welgestelde klasse. De lagere middenklasse wordt vaak geassocieerd met maatschappelijk werkers, verpleegsters, intermediaire beroepen, een deel van de bedienden,...

Migratiesaldo: verschil tussen het aantal aankomsten (inwijking) en het aantal vertrekken (uitwijking) van de inwoners binnen een gebied.

Modale leeftijd: de meest voorkomende leeftijd binnen een bevolking. De modus is de meest voorkomende waarde.

Modale waarde: in een statistische reeks is dit de waarde die een variabele het vaakst aanneemt. Bijvoorbeeld: als er in een flatgebouw 5 flats zijn met 2 kamers, 1 flat met 3 kamers en 3 flats met 1 kamer, dan is de modale waarde van de variabele “aantal kamers” gelijk aan 2.

Modus: zie modale waarde.

Nationaliteit: het feit dat een natuurlijke of rechtspersoon onderworpen is aan het burgerlijk recht van een staat. Men kan inwoner van een land zijn zonder de nationaliteit van dat land te hebben. Dit heeft gevolgen inzake stemrecht, toegang tot het openbaar ambt, enz.

Natuurlijke aangroei: verschil tussen het aantal geboorten en het aantal sterfgevallen binnen een gebied of een bevolkingsgroep.

NWWZ: Niet-werkende werkzoekenden. Personen zonder betaalde arbeid ingeschreven als werkzoekende bij de gewestelijke tewerkstellingsdienst Actiris. Het betreft zowel uitkeringsgerechtigde werklozen als jongeren in hun wachtlijn,

vrij ingeschreven werkzoekenden en verplicht ingeschreven werkzoekenden (bijvoorbeeld doorverwezen door een OCMW).

Omnio: nieuw statuut dat sinds 1 april 2007 van toepassing is en het recht op de verhoogde tegemoetkoming voor geneeskundige verzorging uitbreidt naar verzekerden uit huishoudens met een laag inkomen.

Opbrengstgebouw: gebouw met verschillende woningen verhuurd door een of meerdere eigenaars. De woningen zijn een belegging voor de eigenaar die huur ontvangt. Het betreft vaak een gebouw dat oorspronkelijk is ontworpen als appartementsgebouw, maar een eengezinswoning kan eveneens worden omgebouwd tot opbrengstgebouw. In dit geval spreekt men van “opdeling”, een vaak voorkomend verschijnsel in Brussel in de oude burgerwijken van de eerste oostelijke kroon (van Schaarbeek tot Sint-Gillis).

Opdeling: verbouwing waarbij een gebouw dat oorspronkelijk was ontworpen als een eengezinswoning wordt opgedeeld in meerdere appartementen, gemeubelde kamers of studentenkamers.

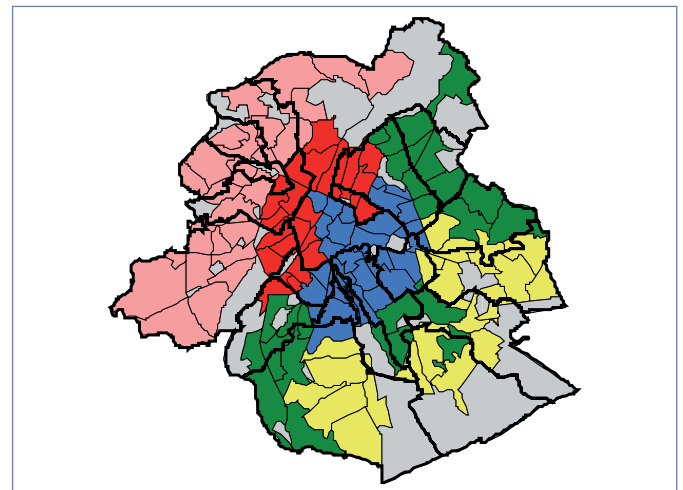
Procentpunt: wanneer twee percentages worden vergeleken, wordt het verschil tussen beide meestal uitgedrukt in procentpunten. Het verschil tussen 10 % en 30 % bedraagt 20 procentpunten (niet te verwarren met het verband tussen de beide waarden: 30 % is 300 % hoger dan 10 %).

Rijksregister: register met identificatie- en adresgegevens van de officiële bevolking van België. Het betreft personen die ingeschreven zijn in de gemeentelijke bevolkings- of vreemdelingenregisters. Het Rijksregister is de belangrijkste bron voor statistieken in verband met de bevolking. Als men bij het berekenen van armoede-indicatoren gebruik maakt van het Rijksregister moet men er rekening mee houden dat bepaalde kwetsbare bevolkingsgroepen niet ingeschreven staan (bijvoorbeeld sommige dak- en thuislozen of mensen zonder papieren).

Ruimtelijke structuur van het Brussels Gewest: schematisch gezien is de Brusselse ruimte, zoals geldt voor veel grote steden,

het product van de overlapping van twee fundamentele structuren: (a) een concentrische structuur, verbonden aan de historische ontwikkeling van de stad volgens een cirkel met een toenemende diameter en (b) een structuur in kwadranten, verbonden aan de reproductie, doorheen de gehele groei van de agglomeratie en afhankelijk van de differentiële druk op de ruimte. Er is een sociaaleconomische kloof tussen enerzijds het dal van de vallei en de lichte westelijke helling – van oorsprong vochtiger, minder goed bewoonbaar en volkser, waar de industriële ontwikkelingen van de 19de en de eerste helft van de 20ste eeuw waren geconcentreerd – en anderzijds een welgestelde zuidoostelijke kwadrant, waarnaar de burgerlijke wijken zich eerder en in grotere mate hebben uitgebreid, op de vlucht voor de centrale arbeiderswijken. Deze kwadrant heeft zich steeds verder ontwikkeld vanuit de meer aristocratische stad op de rechterhelling, die steiler, beter bewoonbaar en topografisch dominant is.

De combinatie van deze twee structuren leidt binnen het Gewest tot de onderverdeling in vijf grote subgebieden: de westelijke zone (in het roze), de westelijke centrale zone of arme sikkkel (in het rood), de oostelijke centrale zone (in het blauw), de tussenliggende oostelijke zone (in het groen) en de externe oostelijke zone of zuidoostelijke kwadrant (in het geel).

RVOHR: Ruimte voor Versterkte Ontwikkeling van Huisvesting en Renovatie: omvat de oude stadsbuurten van Anderlecht, Brussel-Stad, Molenbeek, Koekelberg, Jette, Schaarbeek, Sint-Joost, Elsene, Etterbeek, Sint-Gillis en Vorst, waar de overheid een grotere inspanning moet leveren. De Wijkcontracten moeten noodzakelijkerwijs in de RVOHR gelegen zijn. De verschillende premies en fiscale voordelen of bepaalde subsidies aan de gemeenten worden er verhoogd.

RVV: Rechthebbende op de verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging.

Standaardafwijking: meet de verspreiding van een reeks waarden rond hun gemiddelde.

Standaardisering: methode voor het corrigeren van cijfergegevens zodat vergelijkingen tussen populaties met een verschillende leeftijdspiramide mogelijk zijn. Men spreekt vaak over standaardisering voor de leeftijd, maar men kan ook standaardiseren voor een reeks andere kenmerken, zoals bijvoorbeeld het geslacht.

Statistische buurt: een statistische buurt is de kleinste administratieve eenheid waarvoor socio-economische en administratieve gegevens beschikbaar zijn. Elke gemeente wordt onderverdeeld in meerdere statistische buurten. Op basis van de gegevens per statistische buurt kunnen de intragemeentelijke verschillen zo goed mogelijk worden gevat. Het Brussels Gewest is verdeeld in 724 statistische buurten. In 2002 telde een buurt gemiddeld 1 350 inwoners. Een statistische buurt mag niet worden verward met de gewone betekenis die wordt gegeven aan de buurten. In de ogen van de gebruikers en de bewoners, zijn de buurten vaak slechts zeer vaag afgebakend. Bovendien verschilt de beschrijving van de buurt van de ene inwoner tot de andere.

Sterftecijfer: verhouding, voor een bepaalde periode, van het aantal sterfgevallen binnen een bepaalde bevolking tot het bevolkingsaantal in het midden van de periode. Deze verhouding wordt uitgedrukt in aantal sterfgevallen per 1 000 inwoners en per jaar. Als bron voor de teller geldt het overlijdensbestand, aangelegd op basis van de

overlijdensformulieren. Voor de noemer wordt gebruik gemaakt van de effectieve bevolkingsomvang verstrekt door het Rijksregister. De vroegtijdige mortaliteit wordt berekend door het aantal sterfgevallen van mensen jonger dan 65 jaar in de loop van de bestudeerde periode te delen door het aantal personen jonger dan 65 jaar in de bevolkingsgroep in het midden van de gegeven periode. Ze wordt uitgedrukt in aantal sterfgevallen per 1 000 inwoners en per jaar. Het sterftecijfer per oorzaak wordt berekend door het aantal sterfgevallen te wijten aan één oorzaak in de loop van de bestudeerde periode te delen door het aantal personen in de bevolkingsgroep in het midden van de gegeven periode. Dit cijfer wordt uitgedrukt in aantal sterfgevallen per 100 000 inwoners.

Verouderingsindex: verhouding tussen het aantal ouderen (65 jaar en meer) en het aantal jongeren (0 tot 19 jaar), uitgedrukt in percentage.

Vijfhoek: zone in Brussel die binnen de lanen van de kleine ring ligt. Het is de stad die oorspronkelijk werd beschermd door de stadswallen. De naam van deze zone is afkomstig van de vorm, die het tracé van de oude stadswallen volgt.

Volksklasse: deel van de bevolking dat potentieel het meest kwetsbaar is, met name op financieel vlak, als gevolg van het weinige opgebouwde kapitaal. De volksklasse omvat de arbeiders, maar ook werknemers met de financieel minst vergoede functies en gepensioneerden met een laag pensioen zonder rente. Er is een duidelijk verband tussen financieel kapitaal en cultureel kapitaal, aangezien de laagst opgeleiden doorgaans de minst goedbetaalde banen hebben en vaker worden getroffen door werkloosheid.

Vreemdelingenregister: register van de vreemdelingen die zijn toegelaten of gemachtigd om langer dan drie maanden in België te verblijven, met vermelding van de woonplaats.

Wachtregister: register met de kandidaat-vluchtelingen tijdens de erkenningsprocedure.

Werkende actieve bevolking: de bevolking op de arbeidsmarkt die effectief werkt (een baan heeft).

Werkloosheid: de inactiviteit van een persoon die zich effectief op de arbeidsmarkt bevindt (oud genoeg om op zoek te gaan naar betaald werk).

Werkloosheidsgraad: het aandeel werklozen in de beroepsbevolking. De werkloosheidsgraad wordt gedefinieerd door de verhouding (werklozen)/(werknemers + werklozen).

Werkzoekende: persoon zonder werk die verklaart op zoek te zijn naar een baan of persoon die een werkloosheidsuitkering krijgt (uitkeringsgerechtigde werkzoekende).

WIGW: weduwen, invaliden, gepensioneerden en wezen: deze categorieën genieten onder andere van de verhoogde tegemoetkoming voor geneeskundige verzorging onder bepaalde inkomensvoorwaarden.

COLOFON

AUTEURS:

Université Libre de Bruxelles - IGEAT:
Benjamin WAYENS, Pierre KUMMERT, Gauvain DUMONT

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn:
Truus ROESEMS

LAY-OUT:

Centre de Diffusion de la Culture Sanitaire asbl:
Nathalie da Costa Maya

VERTALING:

Brussels Language Services sprl
Centrum voor Maatschappelijke Documentatie en Coördinatie
(CMDC-CDCS) vzw

DEPOTNUMMER:

D/2010/9334/16

VOOR MEER INFORMATIE:

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad

www.observatbru.be
Myriam DE SPIEGELAERE – 02/552 01 45 –
mdespiegelaere@ccc.irisnet.be

ULB – Institut de Gestion de l'Environnement et d'Aménagement du Territoire (IGEAT)

www.ulb.ac.be/igeat
Benjamin WAYENS – 02/650 50 79 – bwayens@ulb.ac.be

COCOF – Service des Affaires sociales – Cohésion sociale

www.cocof.irisnet.be
Martine BAUWENS – 02/800 84 23 – mbauwens@cocof.irisnet.be
(gewestelijke contracten)
Marie-Pierre DURT – 02/800 81 25 – mpdurt@cocof.irisnet.be
(gemeentelijke contracten)

CBAI – Centre régional d'appui à la politique de cohésion sociale (CRAcs)

www.cbai.be
Alexandre ANSAY – 02/289 71 61 – alexandre.ansay@cbai.be
Jonathan UNGER – 02/289 71 63 – jonathan.unger@cbai.be

Kabinet van de minister, Lid van het College bevoegd voor Cohésion sociale

Philippe STERCKX – 02/506 32 60 – psterckx@picque.irisnet.be

GELIEVE OP VOLGENDE WIJZE NAAR DEZE PUBLICATIE TE VERWIJZEN:

ULB-IGEAT, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn,
Gemeentelijke fiches voor de analyse van lokale statistieken
in het Brussels Gewest, Fiche 9: Gemeente Elsene,
Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, 2010.

GEMEENTELIJKE FICHES VOOR DE ANALYSE VAN LOKALE STATISTIEKEN IN HET BRUSSELS GEWEST:

Dit instrument voor de analyse van lokale statistieken
bestaat uit verschillende documenten

Gemeentelijke fiches

- 01 Fiche van Anderlecht
- 02 Fiche van Oudergem
- 03 Fiche van Sint-Agatha-Berchem
- 04 Fiche van Brussel-stad
- 05 Fiche van Etterbeek
- 06 Fiche van Evere
- 07 Fiche van Vorst
- 08 Fiche van Ganshoren
- 09 Fiche van Elsene
- 10 Fiche van Jette
- 11 Fiche van Koekelberg
- 12 Fiche van Sint-Jans-Molenbeek
- 13 Fiche van Sint-Gillis
- 14 Fiche van Sint-Joost-ten-Node
- 15 Fiche van Schaarbeek
- 16 Fiche van Ukkel
- 17 Fiche van Watermaal-Bosvoorde
- 18 Fiche van Sint-Lambrechts-Woluwe
- 19 Fiche van Sint-Pieters-Woluwe

Begeleidende documenten

Handleiding
Bronnen en referenties
Gewestelijke fiche

Deze gemeentelijke fiches worden in de twee talen verspreid via de website van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn (www.observatbru.be).

De begeleidende documenten zijn in het Frans beschikbaar op de website van de COCOF (www.cocof.irisnet.be/site/fr/affsoc/cohesion/index-htm/).

Elk document mag worden gekopieerd, mits vermelding van de bron.